T086 TKL 4 (18) Luận Kim Cang Tiên Q3

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 3

LUAÄN KIM CÖÔNG TIEÂN
QUYEÅN 3

Töø ñoaïn naày trôû xuoáng, Toân giaû Tu Boà-ñeà do sinh nghi neân thöa hoûi: “Toân giaû Tu Boà-ñeà baïch Phaät: Nhö coù chuùng sinh, vaøo ñôøi vò lai, ñoái vôùi kinh naày phaùt sinh thaät töôùng v.v...”: Töø ñaây tieáp xuoáng coù hai ñoaïn kinh, laø ñoaïn kinh lôùn thöù saùu, goïi laø Phaàn noùi veà Ngaõ khoâng, Phaùp khoâng, cuõng goïi laø ñoaïn “Nhaäm phoùng bieän taøi”. Sôû dó goïi laø “Ngaõ khoâng Phaùp khoâng”: laø döïa ñoái theo boán luaän chöùng chaáp ngaõ, bieän minh veà boán luaän chöùng voâ ngaõ, ñeå giaûi thích veà Ngaõ khoâng, laøm roõ Boà-taùt coù theå tin töôûng, ñoái vôùi naêm AÁm cuûa chuùng sinh, hieåu ñuùng töø xöa ñeán nay thöïc söï khoâng coù boán thöù ñeå cho laø ngaõ, laø thaàn ngaõ, chuùng sinh, thoï maïng v.v... Laïi cuõng xaùc ñònh laø thaät söï khoâng coù nhaân duyeân cuûa naêm AÁm duøng laøm ngaõ sôû. Do khoâng thaáy coù taùnh ñònh ngaõ sôû v.v... maø coù theå döùt tröø saïch. Vì theá goïi laø Ngaõ khoâng. Phaùp khoâng: laø döïa ñoái theo boán luaän chöùng chaáp phaùp ñeå bieän minh veà Phaùp khoâng. Treân noùi ngaõ khoâng chæ thaáy ñònh taùnh cuûa sinh aám (aâm cuûa chuùng sanh) nôi ngaõ laø khoâng coù ñònh taùnh, nhöng vaãn chöa noùi veà Theå cuûa phaùp nhaân duyeân nôi sinh aám laø khoâng. Nay laøm saùng toû veà sinh aám naày khoâng chæ khoâng coù thaàn ngaõ quyeát ñònh, thaät söï maø Theå cuûa noù coøn laø nhaân duyeân sinh dieät, hö voïng. Caùc phaùp xöa nay voán tòch tónh, cho ñeán giaû danh cuõng khoâng, neân goïi laø Phaùp khoâng. Hôn nöõa, nhaän bieát Phaät taùnh, Chaân nhö xöa, nay laø moät Theå nhaát ñònh khoâng coù phöông, töôùng, cuõng goïi laø Phaùp khoâng. Ñoaïn kinh naày cuõng coù teân laø “Nhaäm phoùng bieän taøi “: Sôû dó goïi nhö theá laø nhaèm neâu roõ chö Phaät, Boà-taùt ñaït ñöôïc phaùp Ñaø-la-ni chaân thaät, bieän taøi töï taïi, neân coù theå tuøy theo caâu hoûi maø giaûi ñaùp, giaûi thích moät caùch sieâu vieät, tröôùc sau tuøy yù, nghóa khoâng maâu thuaãn. Cho neân goïi laø Nhaäm phoùng bieän taøi. Caên cöù theo trong ñoaïn naày vì coù yù nghóa cuûa nhaäm phoùng bieän taøi, neân goïi laø ñoaïn “Nhaäm phoùng bieän taøi”. Cuõng ñöôïc goïi laø Phaàn coù theå tin töôûng: Do trong ñoaïn naày bieän

minh veà ba loaïi ngöôøi coù theå tin töôûng kinh treân. Thöù lôùp naøo phaùt khôûi ñoaïn kinh naày? Ñoaïn thöù tö neâu tröôùc, ñaõ laøm roõ vieäc chaúng truï nôi töôùng maø haønh Boá thí, neâu baøy nghóa saâu xa cuûa nhaân. Trong ñoaïn thöù naêm, bieän minh veà Nhö Lai khoâng phaûi laø töôùng höõu vi, neâu baøy nghóa thaâm dieäu cuûa quaû. Coù ngöôøi sinh nghi: Nhö Lai thuyeát phaùp ñaâu phaûi chæ vì taïo lôïi ích cho ñaïi chuùng hieän ñang nghe phaùp, maø cuõng ñem laïi lôïi laïc cho khaép ñeán caùc chuùng sinh thôøi töôïng phaùp nôi vò lai. Nhöng ñaïi chuùng hieän ñang nghe phaùp thì ñöôïc ñích thaân thaáy Nhö Lai, laïi laø baäc Ñaïi só, tu taäp ñaõ laâu thieän caên thuaàn haäu, trí tueä saâu roäng, laø ngöôøi ñoái vôùi kinh thaâm dieäu naày coù theå laõnh hoäi, sinh tin töôûng. Coøn chuùng sinh nôi ñôøi vò lai caên laønh moûng manh, trí tueä caïn côït, ñoái vôùi lyù nhaân quaû nôi kinh thaâm dieäu naày khoâng theå sinh khôûi tin töôûng. Nhö vaäy, töùc laø Nhö Lai ñaõ thuyeát giaûng phaùp chaúng taïo ñöôïc lôïi ích gì, laøm sao baûo Nhö Lai luoân giaûng phaùp ñem laïi lôïi ích? Vaø nhö theá thì Nhö Lai khoâng phaûi laø baäc Nhaát Thieát Trí. Nhö vaäy, hai thöù nhaân quaû nhö vaäy nôi kinh saâu xa vi dieäu aáy vaøo thôøi sau cuøng cuûa ñôøi vò lai, laø seõ coù ngöôøi coù theå tin töôûng hay khoâng ai coù theå tin töôûng? Do coù nghi nhö theá, Toân giaû Tu Boà-ñeà, laïi bieát tröôùc yù nghi vaán cuûa ñaïi chuùng, neân baïch Phaät: “Sau khi ñöùc Nhö Lai dieät ñoä, trong coõi ñôøi xaáu aùc, coù chuùng sinh naøo coù theå tin töôûng nôi kinh naày, cho laø thaät töôùng chaêng?” Tieáp sau Phaät ñaùp laø coù ngöôøi coù theå tin töôûng ñöôïc, neâu roõ coù ba loaïi ngöôøi, nôi coõi ñôøi xaáu aùc ôû thôøi vò lai coù theå tin töôûng kinh naày sinh khôûi thaät töôùng, ñoù laø nhöõng ngöôøi giöõ giôùi, tu taäp phöôùc ñöùc, trí tueä. Do ñaáy, phaàn tieáp theo laø bieän minh veà söï vieäc aáy. Hoûi: Ngöôøi coù theå tin töôûng nôi kinh naày laø ba haïng, vì sao ôû ñaây chæ ñôn cöû hai khoâng laø Ngaõ vaø Phaùp laøm tieâu ñeà cho teân goïi cuûa ñoaïn thöù saùu? Neân bieát neâu roõ hai haïng ngöôøi trì giôùi vaø tu phöôùc ñöùc, ñoái vôùi baäc ñòa tieàn ñaõ ngöôõng moä tu taäp hai khoâng, töùc laø sinh tin töôûng trong khi nghe, laõnh hoäi. Coøn ngöôøi trí tueä chính laø töø baäc Ñòa thöù nhaát trôû leân, hieän thaáy Ngaõ - Phaùp hai khoâng, töùc sinh tin töôûng trong khi chöùng ñaéc, Nhöng hai haïng neâu tröôùc, tuy chöa hieän chöùng, maø do cuõng ñaõ cuøng quaùn veà hai khoâng, möôøng töôïng thaáy dieäu lyù, neân ñöôïc neâu ra laø ngöôøi coù theå tin kinh. Nay bieän minh, maëc duø coù ba haïng ngöôøi coù theå tin töôûng, song chính laø döïa theo caûnh thuø thaéng voán hieän quaùn cuûa hoï maø ñaët teân, neân goïi laø phaàn Ngaõ khoâng Phaùp khoâng. Roõ raøng laø nay nhaèm neâu roõ: Coù ngöôøi coù khaû naêng tin nôi kinh

naày neân ñöùc Theá Toân tröôùc tieân ñaõ coù lôøi ngaên: “Chôù noùi nhö theá? “, laø ñeå laøm saùng toû vieäc trong coõi ñôøi xaáu aùc vaøo thôøi vò lai, coù ngöôøi coù theå tin töôûng kinh naày, Toân giaû Tu Boà-ñeà khoâng neân hoûi caâu: “Nhö coù ngöôøi coù theå sinh tin töôûng chaêng?”. Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ nghe ñöùc Nhö Lai noùi ra lôøi ngaên: “Chôù noùi nhö theá!” lieàn laïi sinh nghi: Con nay khoâng hieåu yù Phaät: Vì seõ hoaøn toaøn khoâng ngöôøi coù theå tin töôûng nôi kinh neân

Phaät baûo thaúng khieán con im laëng, hay laø coù ngöôøi coù theå tin töôûng maø ngaên con khieán phaûi laéng nghe? Cho neân, Phaät ñaùp laø coù. Coù töùc laø neâu roõ coù ngöôøi coù khaû naêng tin nôi kinh. Tuy noùi laø coù ngöôøi coù theå tin nhöng chöa roõ laø nhöõng haïng ngöôøi naøo laøm ñöôïc coâng vieäc aáy. Neân noùi roõ: Vaøo ñôøi vò lai coù Boà-taùt coù theå tin töôûng nôi kinh. Laïi nöõa, chö vò Boà-taùt naày coù nhöõng ñöùc haïnh gì, quaùn xeùt veà caûnh giôùi naøo ñeå coù theå tin kinh aáy. Do vaäy, keá tieáp neâu: Coù trì giôùi, tu phöôùc ñöùc trí tueä. Ñaây laø neâu roõ chung veà ñöùc cuûa ba haïng ngöôøi coù theå tin kinh. Sôû dó goïi laø trì giôùi: laø bieän minh ngöôøi aáy töø laâu xa ñaõ cuùng döôøng chö Phaät, töøng ñöôïc nghe kinh Kim Cöông Baùt Nhaõ vaø caùc kinh Ñaïi thöøa khaùc, sinh tin töôûng, thoï trì, ñoïc tuïng, theo nhö lôøi daïy tu haønh, bieát roõ heát thaûy chuùng sinh ñeàu coù Phaät taùnh, phaùt taâm Boà-ñeà, thaän troïng chæ daïy vieäc tu haønh, môùi goïi laø trì giôùi chaân thaät, roát raùo, chaúng phaûi chæ giöõ gìn luaät nghi giôùi laø trì giôùi. Phöôùc ñöùc: laø neâu roõ Boà-taùt naày, ôû nôi truï xöù cuûa chö Phaät ñaõ duøng nhieàu thöù cuûa caûi chaâu baùu phuïng thí, tu taäp haïnh Ba-la-maät, neân goïi laø Phöôùc ñöùc. Hai haïng ngöôøi aáy, ôû nôi ñòa tieàn, trong söï nghe bieát, laõnh hoäi ñaõ kính ngöôõng tin töôûng. Trí tueä: laø bieän minh vò naày traûi qua A taêng kyø kieáp haønh trì vieân maõn, ñaïo ñaït Ñòa thöù nhaát, hieän thaáy Ngaõ khoâng phaùp khoâng, töï chöùng ñaéc maø tin töôûng, neân goïi laø coù trí tueä. Nhö vaäy laø ñaõ noùi roõ veà ba haïng ngöôøi tin töôûng veà thaät töôùng. Goïi laø thaät töôùng: Töùc laøm saùng toû ba haïng ngöôøi kia coù theå tin töôûng nhö treân, khoâng chaáp giöõ töôùng maø tu haønh aáy laø nhaân cuûa voâ töôùng, thaät söï coù theå caûm nhaän phaùp thaân voâ vi, cuõng tin töôûng phaùp thaân voâ vi laø quaû cuûa voâ töôùng, moät caùch chaân thaät, khoâng giaû doái, coù theå phaùt sinh söï hieåu bieát veà thaät töôùng. Cho neân noùi: “Cho ñaáy laø thaät”. ÔÛ treân, tuy neâu ra chung veà ñöùc cuûa ba haïng ngöôøi coù theå tin kinh,

ñaõ laøm roõ hai haïng ngöôøi tröôùc, ôû baäc Ñòa tieàn, nghe Ngaõ, Phaùp ñeàu khoâng, phaùt sinh tin töôûng; ngöôøi coù trí tueä töø baäc Sô ñòa trôû neân, trong choã chöùng ñaéc phaùt sinh tin töôûng, nhöng hai haïng ngöôøi tröôùc, neáu ôû Ñòa tieàn thì vì töøng cuùng döôøng chö Phaät, phaùt taâm Boà-ñeà ñaõ tu taäp nhieàu neân tin töôûng, hay laø chöa tu haønh ñaày ñuû maø coù theå tin nôi kinh naày? Neáu töøng cuùng döôøng chö Phaät, tu haønh töø laâu xa ñeán nay thì ñaõ cuùng döôøng bao nhieâu vò Phaät? Cho neân Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Neân bieát Boà-taùt aáy, khoâng phaûi ñaõ ôû truï xöù cuûa moät ñöùc Phaät, hai, ba, boán, naêm ñöùc Phaät, cuùng döôøng, gieo troàng caên laønh maø thoâi”. Nhöng, caên cöù nôi ba haïng ngöôøi thì tröôùc laø neâu rieâng veà hai haïng ngöôøi kia, khoâng phaûi chæ môùi tu haønh maø goàm ñuû ñöùc ñeå coù theå tin töôûng. Ñoaïn kinh naày chính laø neâu baøy tröïc tieáp, bieän minh roäng veà ñöùc cuûa hai haïng ngöôøi coù theå tin töôûng aáy, khoâng theå chæ ñònh roõ ôû Taäp chuûng taùnh. Taùnh chuûng taùnh, Ñaïo chuûng taùnh. Do nghóa cuûa noù chung suoát treân döôùi. “Tu taäp cuùng döôøng nôi truï xöù cuûa moät, hai, ba, boán, naêm vò Phaät”: Ñaây laø neâu

rieâng veà ngöôøi trì giôùi, laøm roõ laø Boà-taùt kia coù theå tin töôûng nôi kinh naày. Theo nhö choã chæ daïy cuûa kinh naày, tu taäp haønh trì, xöùng hôïp vôùi taâm baäc Thaùnh, goïi laø cuùng döôøng baäc nhaát, khoâng phaûi chæ duøng höông hoa v.v môùi laø cuùng döôøng. “Laïi chaúng phaûi ôû nôi truï xöù cuûa moät, hai, ba, boán, naêm vò Phaät gieo troàng thieän caên”: Töùc laø duøng nhieàu thöù y phuïc, cuûa caûi, chaâu baùu v.v phuïng thí chö Phaät, tu trì haïnh Ba-la-maät, goïi laø ngöôøi coù phöôùc ñöùc. “ÔÛ nôi truï xöù cuûa voâ löôïng chö Phaät, tu haønh, cuùng döôøng, gieo troàng thieän caên”: Töùc ôû treân noùi: “Chaúng phaûi ôû nôi truï xöù cuûa moät, hai, ba, boán, naêm vò Phaät tu haønh, cuùng döôøng, gieo troàng thieän caên”, nhöng chöa roõ laø coù bao nhieâu truï xöù Phaät. Nay laøm roõ, ngöôøi ñoù ñaõ ôû nôi voâ löôïng traêm ngaøn vaïn, cho ñeán khoâng theå noùi, khoâng theå neâu heát, truï xöù cuûa Phaät, trì giôùi, tu taäp phöôùc ñöùc ñeán nay, khoâng phaûi laø ngöôøi môùi tu haønh, coù theå sinh tin töôûng ñöôïc. “Cho ñeán chæ trong moät nieäm coù theå phaùt sinh tònh tín”: Ñaây laø cuøng bieän minh veà hai haïng ngöôøi, töø laâu xa ñeán nay, ñaõ cuùng döôøng chö Phaät, gieo troàng nhaân aáy, thì ñoái vôùi kinh vi dieäu naày coù theå sinh taâm tin töôûng. Ñoù laø ôû trong söï nghe, bieát, môùi phaûng phaát coù söï tin töôûng, chöa phaûi laø tin do chöùng ñaéc. Nhöng ngöôøi ñoù, ôû nôi moät nieäm coù theå sinh tin, quyeát ñònh khoâng thoái chuyeån, khoâng coù nghi hoaëc, vaãn ñuïc, haõy coøn ñöôïc goïi laø tònh tín (söï tin töôûng thanh tònh), huoáng chi laø

nhieàu thôøi gian. ÔÛ treân, “Nhö Lai ñaùp veà hai haïng ngöôøi naày, töøng cuùng döôøng chö Phaät, coù theå tin töôûng nôi kinh aáy, nhöng ñaïi chuùng vaãn coøn coù taâm nghi: Vì sao ngöôøi naày cuùng döôøng chö Phaät raát nhieàu, nhöng chæ noùi ôû trong moät nieäm sinh tin töôûng, töùc laø quaù ít. Neáu theá, chöa roõ hai haïng ngöôøi naày, quyeát ñònh laø coù theå tin nôi kinh aáy, hay laø khoâng theå tin? Do ñoù Nhö Lai ñaùp: “Nhö Lai thaûy ñeàu nhaän bieát ñeàu thaáy roõ veà caùc chuùng sinh aáy, töùc laøm saùng toû, Nhö Lai töï cho mình laø baäc Nhaát Thieát Trí, phaøm coù neâu giaûng thì ñeàu thaáu toû söï vieäc troïn khoâng doái noùi. Caùc oâng neân tin lôøi Nhö Lai, chôù sinh nghi ngôø. Nay noùi thaûy ñeàu nhaän bieát: laø duøng hieän trí ñeå nhaän bieát. Thaûy ñeàu thaáy roõ: laø duøng Phaät nhaõn ñeå thaáy roõ. Nhaän bieát cuøng thaáy roõ, veà lyù laø goàm chung cho ba loaïi ngöôøi. ÔÛ ñaây môùi neâu roõ veà hai haïng ngöôøi tröôùc, chöa bieän minh haïng ngöôøi thöù ba. Vì sao trong ñaây ñaõ neâu roõ: laø phaàn nhaäm phoùng bieän taøi? Vì tröôùc sau tuøy yù bieän minh. Hôn nöõa, chö Phaät, Boà-taùt ñaõ ñaït ñöôïc Ñaø-la-ni töï taïi, neâu giaûng thì hôïp lyù, tröôùc sau theo yù, thuyeát phaùp sieâu vieät, maø vaên nghóa ñeàu thuaän, khoâng maát thöù lôùp, cuõng khoâng maâu thuaãn, khoâng gioáng vôùi haøng phaøm phu, Nhò thöøa, phaûi theo ñuùng trình töï ñeå ñoïc tuïng, neáu khoâng thì seõ phaïm loãi. Cuõng coù theå cho raèng chæ nhaän bieát, thaáy roõ veà hai haïng ngöôøi tröôùc, khoâng caàn baøn veà haïng ngöôøi thöù ba. Do ñaâu bieát ñöôïc? Laø do nghóa bao goàm caû ba haïng ngöôøi. Phaàn sau nôi Luaän, khi giaûi thích veà ba haïng ngöôøi xong, roài sau môùi giaûi thích veà “Thaûy ñeàu nhaän bieát, ñeàu thaáy

roõ “. Cho neân bieát nhaän phoùng bieän taøi töùc laø tröôùc sau tuøy yù. “Sinh voâ löôïng nhoùm phöôùc ñöùc nhö theá”: Töùc ôû treân tuy ñaõ neâu roõ veà hai haïng ngöôøi goàm ñuû hai haïnh trì giôùi, phöôùc ñöùc, neân theå tin töôûng nôi kinh thaâm dieäu aáy, cho ñeán sinh moät nieäm tònh tín, nhöng chöa roõ laø ngöôøi ñoù, do coâng ñöùc coù theå tin töôûng naày, vaøo ñôøi vò lai, laø coù ñöôïc coâng ñöùc hay laø khoâng ñöôïc? Cho neân ñöùc Phaät ñaùp laø sinh voâ löôïng nhoùm phöôùc ñöùc, nhaän laáy voâ löôïng phöôùc ñöùc nhö vaäy. Ñaây laø roõ veà ngöôøi coù theå tin töôûng, vaøo ñôøi vò lai laïi ñöôïc nhieàu phöôùc ñöùc, khoâng phaûi laø khoâng ñaït ñöôïc. Sinh phöôùc ñöùc: laø bieän minh veà taâm cuûa hai haïng Boà-taùt coù theå tin töôûng, gaàn laø taïo nhaân cho baäc Sô ñòa, xa thì hoaøn toaøn coù theå taïo nhaân thuø thaéng cho quaû vò Phaät voâ thöôïng, neân goïi laø “sinh nhoùm phöôùc ñöùc “.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 3 285

“Nhaän laáy voâ löôïng phöôùc ñöùc”: Töùc laøm saùng toû ngöôøi ñöôïc phöôùc ñöùc naày, chaúng phaûi chæ coù theå taïo nhaân maø coøn nhôø vaøo taâm tin töôûng aáy, coù theå quyeát ñònh tu haønh, hieån baøy roõ thaân phaùp giôùi, chöùng ñaéc quaû vò Phaät vôùi phöôùc ñöùc voâ löôïng, neân goïi laø “Nhaän laáy”. “Vì sao? Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà, caùc Boà-taùt aáy laïi khoâng coøn töôùng ngaõ v.v...” Ñaây laø bieän minh rieâng veà haïng ngöôøi thöù ba: Coù trí tueä coù theå tin nôi kinh naày. Vì sao theá: ÔÛ treân ñaõ neâu roõ rieâng veà hai haïng ngöôøi tröôùc coù haønh cuûa trì giôùi tu phöôùc ñöùc thì coù theå tin kinh, nhöng chöa neâu roõ rieâng veà ñöùc cuûa haïng ngöôøi thöù ba coù theå tin nôi kinh. nay nghi ngôø hoûi, yù laø chöa roõ veà haïng ngöôøi thöù ba coù trí tueä vaû, laïi coù nghóa gì, coù haïnh gì, coù choã laõnh hoäi, chöùng ñaéc gì maø ñöôïc goïi laø ngöôøi coù trí tueä coù theå tin nôi kinh aáy? Coù nghi vaán nhö vaäy neân noùi “Vì sao theá?”. Nay nhaèm neâu ra haïnh cuûa haïng ngöôøi thöù ba coù theå tin, kinh neân ñöùc Phaät ñaùp raèng: “Caùc Boà-taùt aáy laïi khoâng coøn töôùng ngaõ v.v”, töùc bieän minh ngöôøi naày ñaõ ñaït ñöôïc baäc Sô ñòa trôû leân, hieåu roõ veà ngaõ khoâng, phaùp khoâng, töï chöùng ñaéc ñeå tin töôûng. Cho neân goïi laø ngöôøi coù trí tueä coù theå tin kinh naày, khoâng gioáng vôùi hai haïng ngöôøi tröôùc, töø nôi ngöôøi khaùc nghe phaùp, döïa nôi giaùo maø sinh tin töôûng. “Caùc Boà-taùt aáy laïi khoâng coøn töôùng ngaõ v.v”: Boán töôùng naøy (Ngaõ chuùng sanh, nhaân vaø thoï giaû) Luaän giaûi thích goïi laø ngaõ khoâng, döïa nôi boán thöù ñoái töôïng caàn ñoái trò laø töôùng ngaõ ñeå thuyeát minh veà boán thöù chuû theå ñoái trò laø töôùng voâ ngaõ. “Laïi khoâng coù töôùng ngaõ”: laø ñoái trò töôùng ngaõ. Haøng phaøm phu, ngoaïi ñaïo chaáp cho laø coù moät thaàn ngaõ, cuøng vôùi naêm aám laø moät, cuøng vôùi naêm aám laø khaùc, chaúng moät, chaúng khaùc. Neáu khoâng ngaõ thì do caùi gì ñeå coù theå cuùi xuoáng ngaång leân, nhìn ngaém ñi ñöùng tôùi lui, bieát khoå bieát vui? Do ñaáy maø bieát laø coù ngaõ. Ñeå ñoái trò chaáp naày, noùi laø khoâng coù töôùng ngaõ. Neâu roõ trong phaùp nhaân duyeân nôi naêm aám cuûa chuùng sinh khoâng coù thaàn ngaõ quyeát ñònh, thaät söï vaø ngaõ sôû. Cho neân noùi laø khoâng coù töôùng ngaõ. “Khoâng coù töôùng chuùng sinh”: Coù ngoaïi ñaïo chaáp caøn cho laø: sôû dó chuùng sinh khoâng ñoaïn, khoâng döùt, luoân noái tieáp soáng ôû ñôøi laø do chuùng sinh coù thaàn ngaõ.

Ñeå ñoái trò chaáp naày, (kinh noùi): Khoâng coù töôùng chuùng sinh. Neâu roõ chæ coù caùi sinh aám hö giaû, sinh dieät noái tieáp, khoâng phaûi do coù thaàn ngaõ chaúng ñoaïn chaúng dieät. Vì theá noùi laø “Khoâng coù töôùng chuùng sinh”. “Khoâng coù töôùng nhaân”: laø ñoái trò veà töôùng nhaân (Ngöôøi). Töùc coù

ngoaïi ñaïo chaáp caøn raèng: Sôû dó coù (thoï) maïng cuûa moät quaû baùo khoâng ñöùt ñoaïn laø do coù thaàn ngaõ neân thaân maïng coù giôùi haïn daøi ngaén, phaåm loaïi sai bieät khoâng ñoàng. Ñeå ñoái trò chaáp naày, noùi “Khoâng coù töôùng nhaân”. Nôi kinh naày noùi töôùng nhaân, trong phaàn sau cuûa Luaän goïi laø töôùng maïng. Neâu roõ maïng naày sôû dó coù daøi, ngaén: laø do nghieäp cuûa chuùng sinh coù daøy moûng neân sinh maïng coù ngaén daøi, khoâng do ôû ngaõ. Maø Boà-taùt hieåu roõ thaân maïng hö giaû thaûy ñeàu vaéng laëng, khoâng thaáy coù thoï maïng cuûa thaàn ngaõ. Cho neân noùi laø “khoâng coù töôùng nhaân”. “Khoâng coù töôùng thoï giaû”: laø ñoái trò vôùi töôùng thoï giaû. Töùc coù ngoaïi ñaïo chaáp caøn raèng: Do coù thaàn ngaõ neân cheát ñaây sinh kia, thoï sinh traûi qua khaép saùu ñöôøng. Neáu khoâng coù ngaõ thì ai thoï nhaän quaû baùo nôi caùc coõi? Vì ñaáy kieán chaáp naày, neân noùi khoâng coù töôùng thoï giaû. Neâu roõ thaàn ngaõ neáu laø thöôøng haèng thì vì sao laïi thoï sinh nôi saùu ñöôøng? Nhöng nay sôû dó coù soáng cheát: Ñeàu do khoâng coù thaàn ngaõ, maø chæ taïm goïi (giaû danh) laø Ngaõ, vaän haønh theo nghieäp thieän aùc v.v traûi qua caùc coõi thoï nhaän quaû baùo. “Neáu coù ngaõ” thì khoâng coù nghóa thoï sinh. Boà-taùt hieåu roõ naêm aám cuûa chuùng sinh laø hö voïng khoâng thaät, khoâng coù thoï giaû cuûa thaàn ngaõ. Do khoâng coøn thaáy töôùng aáy neân noùi laø “Khoâng coù töôùng thoï giaû “. Tuy nhieân, döïa nôi theá gian ñeå bieän luaän veà ngaõ vaø chuùng sinh thì coù ñeán moät traêm thöù teân goïi, khoâng theå neâu ñuû heát. Vaû laïi chæ ñoái trò boán thöù töôùng ngaõ hö voïng, bieän giaûi veà boán phaùp naøy ñeå laøm roõ veà voâ ngaõ, ngaõ khoâng. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Caùc Boà-taùt aáy khoâng coù töôùng phaùp v.v”: Boán töôùng naày Luaän giaûi thích goïi laø Phaùp khoâng. Laø döïa nôi boán thöù töôùng phaùp sôû trò ñeå thuyeát minh veà boán thöù phaùp naêng trò “Khoâng coù töôùng phaùp”: laø ñoái trò töôùng phaùp. Theá naøo laø töôùng phaùp? Vì ngöôøi phaøm phu, ñoái vôùi möôøi hai nhaäp thaáy coù naêng thuû (chuû theå giöõ laáy) Khaû thuû (Sôû thuû: ñoái töôïng bò giöõ laáy) khoâng ñoàng, neân chaáp cho laø thaät coù. Ñoái trò taâm naày, kinh noùi “Khoâng coù töôùng phaùp”. Neâu roõ möôøi hai Nhaäp thì saùu thöùc-naêng thuû giöõ vaø saùu Traàn-sôû thuû, thaûy ñeàu laø roãng khoâng, tòch laëng. Voán xöa nay khoâng sinh. Kinh Ñaïi Phaåm noùi: “Khoâng coù moät phaùp naøo ra ngoaøi phaùp taùnh, cho ñeán Nieát- baøn, Ta cuõng noùi laø nhö huyeãn nhö hoùa”. “Cuõng chaúng phaûi khoâng coù töôùng phaùp”: laø ñoái trò töôùng phi phaùp. Ngöôøi nghi, nghe noùi möôøi hai Nhaäp taát caû phaùp ñeàu khoâng beøn cho raèng caùc phaùp cuûa: Chaân nhö, Phaät taùnh, voâ vi taùnh cuûa chuùng cuõng

ñeàu laø khoâng, khoâng laø ñoàng vôùi hö khoâng, loâng ruøa söøng thoû v.v...khoâng coù. Vì ñoái trò nghi aáy, neân ñöùc Phaät ñaùp: "Cuõng chaúng phaûi laø khoâng coù töôùng". Nay noùi taát caû phaùp khoâng, laø vì phaùp höõu vi khoâng coù theå töôùng neân khoâng. Nhöng phaùp Chaân nhö, Phaät taùnh laø muoân ñöùc vieân maõn, theå laø dieäu höõu, trong laëng thöôøng truï, chaúng phaûi laø phaùp khoâng. Chæ vì theå cuûa noù khoâng coù muoân töôùng neân goïi laø khoâng, khoâng gioáng vôùi caùi khoâng cuûa taùnh khoâng nôi caùc phaùp Höõu vi, laïi cuõng khoâng gioáng vôùi caùi khoâng cuûa loâng ruøa söøng thoû. Cho neân noùi: "Cuõng chaúng phaûi laø khoâng coù töôùng phaùp". "Voâ töôùng": laø nhaèm ñoái trò töôùng. Ngöôøi nghi, nghe noùi Chaân nhö laø coù theå töôùng chaúng khoâng, beøn trôû laïi cho raèng ñoàng vôùi caùi coù cuûa phaùp Höõu vi nhö saéc v.v. Laïi cho raèng: Coù thì ñoàng vôùi caùi coù cuûa Saéc, höông vò xuùc laø phaùp Höõu vi; khoâng thì ñoàng vôùi caùi khoâng cuûa loâng ruøa v.v, cuûa taùnh khoâng. Ñaây goïi laø "töôùng. Vì ñoái trò nghi vaán naày neân ñaùp laø "voâ töôùng", laøm roõ theå cuûa phaùp Chaân nhö laø "dieäu höõu, dieäu voâ" goïi laø Chaân dieäu". Tuy coù nhöng khoâng ñoàng vôùi caùi coù cuûa phaùp nhö Saéc. Tuy khoâng nhöng khoâng gioáng vôùi caùi khoâng cuûa loâng ruøa, söøng thoû. Do ñoù, goïi laø Voâ töôùng. Ñoù laø caên cöù giôùi haïn nghóa rieâng cuûa lyù, giaùo maø bieän minh. Phaùp chöùng ñaéc cuûa Chaân nhö voán xöa nay khoâng theå duøng danh töôùng Coù-Khoâng maø dieãn thuyeát. Vaäy ñoái trò thöù ba naày khaùc gì vôùi ñoái trò thöù nhaát? Ñoái trò thöù nhaát ôû treân neâu roõ taát caû phaùp Höõu vi Voâ vi laø khoâng. Ñoái trò thöù ba naày chæ bieän minh veà theå cuûa phaùp Chaân nhö, cuøng döùt tuyeät haún hai töôùng coù, khoâng. Ñaáy laø choã khaùc. "Cuõng khoâng phaûi laø voâ töôùng" song song: laø ñoái trò vôùi voâ töôùng. Theá naøo laø voâ töôùng? Keû nghi nghe noùi phaùp Chaân nhö ñeàu döùt tuyeät hai töôùng coù, khoâng, beøn cho raèng phaùp chöùng ñaéc cuûa Chaân nhö voán xöa nay thuyeát döùt ngoân ngöõ, hình töôùng khoâng theå döïa vaøo ñaáy ñeå giaûng giaûi ñeå coù theå nghe, nhôø giaùo maø ngoä lyù. Ñaây goïi laø voâ töôùng. Vì ñoái trò nghi naày, neân ñaùp: Cuõng chaúng phaûi laø voâ töôùng. Neâu roõ, tuy phaùp chöùng ñaéc cuûa chaân nhö khoâng coù danh töôùng ñöôïc dieãn giaûi, noùi ra (khaû thuyeát) nhöng khoâng theå khoâng nghieân taàm (nghieân cöùu, tìm toøi ngoân, giaùo danh, töôùng maø coù theå laõnh hoäi ñöôïc caùi lyù khoâng danh, töôùng" cuûa chaân nhö. Vì neâu roõ do chöùng ñaéc phaùp Voâ vi cuûa chaân nhö aáy, trôû laïi thuyeát giaûng veà phaùp voâ vi neân cuõng khoâng phaûi laø voâ töôùng. ÔÛ ñaây bieän minh laø döïa theo giôùi haïn trong moät nghóa cuûa Lyù vaø Giaùo thì chaân nhö chaúng phaûi laø khoâng coù töôùng chaúng phaûi laø coù töôùng, nhöng döïa vaøo tieáng coù theå nghe hieåu, nhôø ngoân giaùo coù theå laõnh hoäi Chaân

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 3 288

nhö. Vaäy ñoái trò thöù tö khaùc gì vôùi ñoái trò thöù hai? Ñoái trò thöù hai ôû treân neâu roõ theå cuûa phaùp Chaân nhö, tuy laø khoâng, khoâng coù muoân töôùng, maø theå aáy laø dieäu höõu. Nay, ñoái trò thöù tö naày bieän minh veà Theå cuûa phaùp Chaân nhö döùt tuyeät moïi thöù chöõ, muoân hình vaïn traïng caùc töôùng höõu vi

nhö danh töi v.v... nhöng nhôø noù dieãn ñaït môùi ngoä ñöôïc lyù vì chöùng lyù neân coù ngoân thuyeát. Gioáng nhö ñaây suy ñeán lyù taän cuøng goác ngoïn khoâng coøn raøng buoäc. Vì theá ñöôïc noùi laø trong phaùp chöùng ñaéc cuûa Chaân nhö coù danh töi, thanh giaùo coù theå dieãn ñaït. Ñoù laø ñieåm khaùc bieät. Veà hai khoâng laø Ngaõ khoâng Phaùp khoâng naày, trong phaàn keä nôi Luaän ôû sau seõ giaûi thích. "Laïi nöõa, vì sao? Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Caùc Boà-taùt aáy, neáu giöõ laáy töôùng cuûa phaùp, töùc laø vöôùng maéc nôi ngaõ v.v": Caâu hoûi: "Vì sao?" thöù hai naøy sôû dó noái tieáp laø vì nghe phaùp khoâng ôû treân, nôi caâu thöù tö noùi "cuõng khoâng phaûi laø voâ töôùng", trôû laïi chaáp giöõ phaùp chöùng ñaéc ñoàng vôùi danh, töôùng. Nghi raèng: Neáu Boà-taùt naày laø ngöôøi coù trí tueä, ñaõ hieåu roõ ngaõ khoâng, phaùp khoâng kia, ñoaïn tröø moïi meâ laàm y trong ngaõ phaùp neâu treân, vì sao vaãn coøn khôûi taâm cho phaùp chöùng ñaéc aáy ñoàng vôùi danh, töôùng? Laïi noùi: Ta coù trí tueä, coù theå quaùn xeùt veà ngaõ, phaùp ñeàu khoâng, ta coù theå tu haønh ñoaïn tröø phieàn naõo, ta coù theå giaùo hoùa chuùng sinh. Nhö vaäy, Boà-taùt naày, ñaõ ñoaïn caùc meâ laàm veà töôùng ngaõ v.v... khoâng heát. Do coù nghi nhö vaäy neân noùi "Vì sao?". Laïi coù theå hieåu caâu hoûi "Vì sao" laø neâu leân vaán naïn: Hoaëc laø nghe trong phaùp khoâng nôi caâu thöù tö giaûi thích, noùi: Chaân nhö tuy khoâng coù danh, töôùng, nhöng khoâng phaûi laø khoâng nhaân nôi phaùp chöùng ñaéc cuûa chaân nhö aáy maø coù ngoân thuyeát, töø aâm thanh, ngoân giaùo ñoù, trôû laïi dieãn giaûi veà trí tueä chöùng ñaéc. Hôn nöõa, nhôø vaøo ngoân giaùo aáy ñeå coù theå chöùng ñaït trí kia. Neáu theá, trong phaùp chöùng ñaéc cuûa Chaân nhö töùc coù danh, töôùng, vì sao baûo chaân nhö khoâng coù danh, töôùng, khoâng ñoàng vôùi phaùp höõu vi. Do vaäy, ñöùc Phaät ñaõ ñaùp: "Caùc Boà-taùt aáy, neáu chaáp giöõ nôi töôùng phaùp töùc laø vöôùng maéc nôi ngaõ, nhaân v.v". Ñaây laø bieän minh veà Boà-taùt Sô ñòa, tuy ñöôïc hieåu roõ veà ngaõ khoâng, phaùp khoâng, nhöng chæ ñoaïn moät phaåm Hoaëc thoâ cuûa Sô ñòa voán ñoaïn tröø, vaãn coøn phieàn naõo laø coâng duïng cuûa taâm phaân bieät vi teá troùi chaët vaøo thieän phaùp vaø voâ minh truï ñòa trong töù truï caên baûn cuûa ñòa thöù hai trôû leân treân. Cho neân noùi: ... töùc laø vöôùng maéc ôû ngaõ, nhaân v.v... Chöù khoâng phaûi noùi Boà-taùt aáy coøn coù Hoaëc thoâ trong töù truï thuû chöùng phaùp coù danh töôùng. ÔÛ treân ñaõ noùi: "Boà-taùt aáy khoâng coù töôùng ngaõ", laïi noùi: "Khoâng coù töôùng phaùp". Ñaây thì bieän minh Boà-taùt ñöôïc hieåu roõ ngaõ khoâng, phaùp

khoâng. Tieáp ñaây laïi noùi "Neáu giöõ laáy töôùng phaùp, töùc laø vöôùng maéc nôi ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû ", do ñoù coù hai vaên aáy traùi nhau. Nay laøm roõ, hai vaên ñoù tôi nhö maâu thuaãn, nhöng veà lyù thì ngaàm thuaän hôïp. Theá naøo laø cuøng thuaän hôïp? Tröôùc bieän minh veà Boà-taùt Sô ñòa ñaït ñöôïc Ngaõ Phaùp hai khoâng, laø hieåu veà Naêng trò (chuû theå ñoái trò). Coøn cho "Khoâng coù töôùng ngaõ v.v" laø chæ neâu roõ ø nhöõng Hoaëc thoâ nôi boán Truï cuûa Sô ñòa voán phaûi ñoaïn tröø, vaãn chöa ñoaïn caùc Hoaëc caên baûn, toái taêm, nhoû nhieäm cuûa voâ minh vaø phieàn naõo thieän phaùp trong haøng Tu ñaïo thöù hai

trôû leân treân. Nhö trong kinh Thaäp Ñòa noùi: “Ta coù theå nhaän bieát phaùp nhaäp ñònh, coù theå hoùa ñoä chuùng sinh, cuõng coøn coù caùc Hoaëc vi teá chöa döùt saïch”. Sôû dó bieát nhö vaäy laø vì phaàn Luaän sau giaûi thích raèng chæ coù voâ minh söû, khoâng coù phieàn naõo thoâ hieän haønh. Do vaäy maø nhaän bieát. “Neáu giöõ laáy töôùng phaùp”: laø neâu roõ, Boà-taùt naày tuy ñaït ñöôïc söï hieåu bieát veà hai khoâng laø ngaõ khoâng vaø phaùp khoâng nhöng coá daáy leân phaân bieät: Do ta coù trí tueä, coù theå lyù giaûi veà ngaõ phaùp hai khoâng. Phaân bieät vi teá naày laø neàn taûng cuûa caên nhaø Ngaõ kieán. Vì theo thoâ maø noùi, neân goïi laø vöôùng maéc nôi ngaõ, nhaân v.v. Ñaây laø giaûi thích veà ngaõ khoâng neâu tröôùc. “Neáu coù töôùng phaùp”: töùc cuõng phaân bieät noùi vì ta coù trí tueä neân coù theå hieåu roõ hai thöù phaùp khoâng. Ñaây laø giaûi thích phaùp khoâng neâu tröôùc, hay cuõng coù theå noùi tröôùc heát laø giaûi thích Phaùp khoâng. Tuy nhieân, hai tröôøng hôïp sôû dó khoâng ñònh roõ, vì cho thaáy cuøng laø söï chaáp vöôùng trong phaùp thieän, laïi khoâng coù caûnh giôùi rieâng, neân tröôùc sau ñeàu khoâng phöông haïi. Neáu döïa theo thöù lôùp, thì tröôùc neân giaûi thích ngaõ khoâng, sau môùi giaûi thích Phaùp khoâng. Phaàn thöù hai tieáp theo, bieän minh veà phaùp khoâng, phaûi boû giaûi thích phaùp khoâng, trôû laïi giaûi thích ngaõ khoâng. Laïi, ôû ñaây hai caâu: “Neáu giöõ laáy töôùng phaùp...”: thì trong kinh neâu raï ôû tröôùc. “Chaúng neân giöõ laáy phaùp, khoâng phaûi laø khoâng giöõ laáy phaùp”, thì theo kinh neân neâu ra ôû sau, nhöng phaàn sau cuûa Luaän giaûi thích hai caâu aáy ôû tröôùc. Vì sao? Roõ raøng laø phaàn vaên kinh thöù ba naày laø giaûi thích, caàn laøm roõ choã sai bieät nôi ba haïng ngöôøi coù theå sinh tin töôûng, do nghóa thuaän tieän neân giaûi thích ôû tröôùc. Hai caâu ôû tröôùc aáy, sôû dó ôû phaàn “ñeàu nhaän bieát, thaûy thaáy roõ “ sau môùi giaûi thích sau, töùc nhaèm xaùc nhaän veà haïnh cuûa hai haïng ngöôøi coù theå tin nôi kinh, sau ñaáy môùi giaûi thích hai caâu tröôùc. “Vì sao?”: Ñaây laø laàn thöù ba neâu hoûi vì sao. Keû nghi, nghe trong phaàn phaùp khoâng nôi caâu thöù ba, thöù tö ñaõ giaûi thích ôû tröôùc, beøn nghi

raèng: tuy phaùp chöùng ñaéc khoâng coù danh, töôùng, nhöng khoâng phaûi laø khoâng theå döïa vaøo ngoân töø ñeå neâu baøy, neân noùi: “Cuõng khoâng phaûi laø voâ töôùng”, lieàn chaáp: Neáu phaùp chöùng aáy coù theå duøng danh, cuù ñeå dieãn baøy, noùi ra, thì danh, cuù cuûa chuû theå giaûng giaûi aáy chính laø trong trí ñöôïc chöùng ñaéc ñaõ coù. Nhö theá thì phaùp chöùng ñaéc töùc laø coù töôùng, sao coù theå nhö treân noùi chöùng phaùp cuûa Chaân nhö, theå aáy laø khoâng danh töôùng? Roõ raøng laø Nhö Lai noùi töï mình baát ñònh. Ta cho laø coù. Nhö Lai noùi khoâng, ta lieàn cho laø khoâng. Nhö Lai laïi vì ta noùi coù. Vì sao? Chaúng vì ta nhaát ñònh noùi moät thöù naøo caû, cho neân noùi: Vì sao? Nhaèm loaïi tröø chaáp aáy, Phaät ñaùp: “Chaúng neân giöõ laáy phaùp, cuõng khoâng phaûi laø khoâng giöõ laáy phaùp”. Ñaây laø bieän minh veà lyù trung ñaïo, khoâng theå nhaát ñònh noùi coù, khoâng. Neáu nhaát ñònh noùi coù, khoâng thì e rôi vaøo hai bieân. Neáu rôi vaøo hai bieân, töùc vöôùng maéc nôi töôùng ngaõ, nhaân, chuùng sinh v.v. Do ñoù, khoâng ñöôïc nhaát ñònh noùi moät naøo caû. “Chaúng neân giöõ laáy phaùp”: laø noùi, tuy

döïa vaøo söï giaûng giaûi môùi coù ngoân thuyeát nhöng lyù cuõng khoâng phaûi laø danh, töôùng, khoâng neân giöõ laáy aâm thanh, giaùo phaùp, laø phaùp chöùng ñaéc maø cho laø coù töôùng. Khoâng phaûi laø khoâng giöõ laáy phaùp: laø nghe noùi: “khoâng neân chaáp giöõ nôi phaùp, vì phaùp chöùng ñaéc hoaøn toaøn laø khoâng danh, töôùng, khoâng theå nhôø nôi giaùo ñeå neâu giaûng. Neáu khoâng danh, töôùng thì khoâng theå nhôø vaøo giaùo ñeå thuyeát giaûng thì laïi cho raèng aâm thanh, ngoân, giaùo hoaøn toaøn khoâng phaûi laø phaùp, laø loaïi boû yù nghóa cuûa chuû theå giaûng giaûi. Vì tröø döùt nghi vaán naày, cho neân noùi: “Khoâng phaûi laø khoâng giöõ laáy phaùp”. ÔÛ ñaây laø bieän minh veà dieäu chæ cuûa voâ ngoân, khoâng phaûi laø khoâng theå döïa nôi danh, töôùng ñeå noùi, nhôø vaøo söï giaûng giaûi maø toû ngoä. Ngoân, giaùo khoâng phaûi hoaøn toaøn laø phi phaùp: vì theá noùi “Khoâng phaûi laø khoâng giöõ laáy phaùp”. Sôû dó khoâng ñöôïc nhaát ñònh noùi coù, khoâng: laø bieän minh phaùp naøy cuõng coù nghóa khoâng, laïi coù nghóa laø coù. Maø theå cuûa phaùp Chaân nhö tuy laø dieäu höõu, nhöng khoâng teân goïi (Danh) khoâng hình töôùng (Töôùng), neân khoâng ñöôïc nhaát ñònh noùi laø coù, sôï ngöôøi chaáp giöõ cho laø ñoàng vôùi caùi coù cuûa danh, töôùng. Tuy nhieân, chaân nhö aáy maëc duø khoâng danh, töôùng, maø khoâng theå khaúng ñònh noùi laø khoâng, vì sôï ngöôøi chaáp giöõ cho laø ñoàng vôùi caùi khoâng cuûa söøng thoû v.v. Do yù nghóa aáy neân cuøng giaûi thích hai caâu. Laø vì khoâng neân chaáp giöõ nôi aâm thanh, ngoân, giaùo, töùc lyù cuûa chöùng phaùp nôi chaân nhö laø khoâng danh, töôùng. Laø do khoâng phaûi laø khoâng döïa vaøo ngoân giaùo ñeå laõnh hoäi phaùp chöùng ñaéc. Danh, töôùng cuûa ngoân giaùo chaúng phaûi hoaøn toaøn laø phi phaùp, töùc laø nghóa khoâng theå

xaû boû. “Nhö Lai thöôøng noùi veà chieác beø, duï cho phaùp moân”: Töùc nhö ngöôøi ñi thuyeàn, cuõng boû, cuõng giöõ laáy. Phaàn sau cuûa Luaän ñaõ laàn löôït giaûi thích roõ neân khoâng bieän luaän nhieàu. “Phaùp aáy neân boû: Ñaây laø keát hôïp vôùi duï veà chieác beø neâu tröôùc. Laïi, nhö nôi kinh khaùc hoaëc noùi: “Phaùp haõy coøn neân boû huoáng chi laø phi phaùp”. Döïa theo kinh cuûa Tieåu thöøa, noùi “Phaùp haõy coøn neân boû”: Töùc neâu roõ baäc A-la-haùn cuûa Tieåu thöøa khi nhaäp Nieát-baøn Voâ dö, thì caùc phaùp thieän voâ laäu nhö taùm Chaùnh ñaïo, möôøi Trí, ba Tam muoäi v v haõy coøn neân boû, huoáng hoà laø caùc phi phaùp nhö möôøi AÙc v.v maø khoâng boû sao? Laïi nhö trong kinh Laêng Giaø noùi: “Phaùp haõy coøn neân boû, huoáng laø phi phaùp”: Töùc caùc phaùp nhö Saéc v.v laø höõu vi haõy coøn neân boû, huoáng hoà laø caùc phaùp hö voïng, khoâng thaät nhö loâng ruøa söøng thoû, chæ coù nôi danh töï maø khoâng boû? Caùc kinh khaùc cuõng neâu gioáng nhö theá. Kinh naày vieát: “Phaùp aáy neân boû, khoâng phaûi laø boû phaùp”. Phaùp aáy neân boû: Neâu roõ, tuy duøng söï giaûng giaûi ñeå laõnh hoäi dieäu chæ, ñaït ñöôïc lyù nôi phaùp thì caàn phaûi queân choã giaûng giaûi kia töùc neân xaû boû giaùo, xaùc nhaän ñieàu ñaõ neâu ôû treân: “Chaúng neân giöõ laáy phaùp”. Khoâng phaûi laø boû phaùp: Bieän minh töø khi môùi phaùt taâm Boà-ñeà, cho ñeán luùc thaønh töïu quaû vò Phaät, ñeàu phaûi nhaân nôi giaùo ñeå toû ngoä lyù, döïa vaøo

choã giaûng giaûi ñeå laõnh hoäi dieäu chæ, phaûi coù ngoân giaùo aáy khoâng theå hoaøn toaøn xaû boû. Cho neân noùi: “Khoâng phaûi laø boû phaùp”, xaùc nhaän ñieàu ñaõ neâu treân: “Khoâng phaûi laø khoâng giöõ laáy phaùp “. Phaàn Luaän tieáp theo noùi: Nghóa naøy nhö theá naøo? Laø Luaän chuû hoûi yù cuûa moät ñoaïn kinh ñöõïc noái tieáp naøy nhö theá naøo? Töø “tröôùc döïa vaøo…” trôû xuoáng laø noùi veà nhaân quaû saâu xa. töùc laø chuaån bò giôùi thieäu yù sinh nghi, neân nhaéc laïi choå sinh nghi ôû ñoaïn kinh thöù tö, thöù naêm. Töø caâu “Neáu vaäy” … cho ñeán caâu “chaúng phaûi laø xaû boû phaùp” chính laø caùch taïo ra nghi ñeå coù giaûi ñaùp, nhö ñaõ giaûi thích trong phaàn thöù lôùp sinh khôûi ñaàu tieân nôi kinh, coù theå theo ñaáy maø nhaän bieát. “Nghóa naày nhö theá naøo?” sao daãn ñeán vaán naïn nhaéc laïi ñoaïn kinh tröôùc ñeå ñaët nghi vaán? Thì lieàn neâu chung moät ñoaïn kinh ñeå giaûi ñaùp yù nghi vaán; nhöng cuõng chöa giaûi thích roäng. Nay Luaän chuû muoán duøng keä ñeå laøm coâng vieäc aáy. Cho neân yù hoûi kinh naày ñaõ giaûi ñaùp yù cuûa nghi vaán kia nhö theá naøo. Nôi moät ñoaïn kinh naày, Luaän chuû ñaõ duøng taùm haøng keä ñeå giaûi thích:

Keä thöù nhaát: Giaûi thích ñoaïn trong kinh, Toân giaû Tu Boà-ñeà hoûi, Nhö Lai ñaùp, neâu roõ vaøo ñôøi xaáu aùc ôû vò lai, coù ba haïng ngöôøi voán ñuû ba thöù ñöùc, coù theå tin töôûng kinh naày. Keä thöù hai: Giaûi thích rieâng veà hai haïng ngöôøi tröôùc vì ñaõ gaây taïo nhaân töø laâu xa neân coù ñöùc ñeå coù theå tin töôûng. Keä thöù ba: Nhaèm giaûi thích haïng thöù ba laø ngöôøi trí tueä, coù ñuû ñöùc ñeå coù theå tin töôûng nôi kinh. do ñoù, laïi neâu chung caû Naêng trò, Sôû trò Ngaõ khoâng, phaùp khoâng, laøm phaàn chính cuûa Luaän ñeå giaûi thích chi tieát beân döôùi. Keä thöù tö: Chính thöùc giaûi thích veà boán thöù ngaõ khoâng. Keä thöù naêm: Chính thöùc giaûi thích veà boán thöù phaùp khoâng. Keä thöù saùu: laø giaûi ñaùp. Chæ bieän minh veà haïng ngöôøi thöù ba, khoâng caàn phaûi bieän minh veà vaán naïn ñoái vôùi hai haïng ngöôøi tröôùc, neân laïi neâu leân chung ñeå giaûi thích laàn nöõa, laøm roõ hai haïng tröôùc vaø haïng thöù ba, veà khaû naêng tin töôûng coù söï sai bieät. Nhöng vì ñeàu laø nhöõng ngöôøi tin kinh neân phaûi noùi roõ caû ba haïng. Keä thöù baûy: Giaûi thích phaàn “Ñeàu nhaän bieát, ñeàu thaáy roõ “ nôi kinh. Keä thöù taùm: Giaûi thích phaàn duï veà chieác beø. Keä thöù nhaát: Moät caâu ñaàu laø giaûi thích phaàn Toân giaû Tu Boà-ñeà thöa hoûi. Ba caâu sau laø giaûi thích phaàn ñaùp laïi cuûa Nhö Lai: Töø caâu “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà, vaøo ñôøi vò lai coù Boà-taùt tin töôûng”, cho ñeán: “Laáy ñoù laøm thaät”. “Noùi nghóa nhaân, quaû saâu”: caâu keä ñaàu naøy laø giaûi thích choã nghe giaûng noùi veà Tu Ña La (Kinh) nhö theá nôi kinh, cuøng neâu leân caû hai ñoaïn vaên kinh thöù tö, thöù naêm noùi veà nhaân quaû ñeå ñöa ra caâu hoûi. YÙ nghi vaán: Vì sao Nhö Lai giaûng noùi veà hai thöù nghóa saâu xa cuûa nhaân quaû voâ töôùng, maø ôû ñôøi sau cuøng nôi thôøi vò lai con ngöôøi khoâng theå sinh tin töôûng? Theá sao Nhö Lai luoân töï baûo: Ta laø baäc Nhaát Thieát Trí, kheùo nhaän bieát caên cô cuûa moïi chuùng sinh ñeå thuyeát phaùp thích hôïp, thuyeát phaùp taát coù lôïi ích, troïn khoâng hö doái? Neân keä ñaõ giaûi ñaùp: “Nôi ñôøi xaáu aùc kia, Chaúng khoâng, do coù thaät”. Laø chính thöùc

giaûi thích phaàn kinh: Phaät ñaùp Toân giaû Tu Boà-ñeà: veà ñôøi vò lai coù ñaïi Boà-taùt. Neâu roõ tuy laïi laø ñôøi xaáu aùc, ngöôøi tin kinh khoù ñöôïc nhöng vaãn coù ngöôøi coù theå tin, khoâng phaûi laø Phaät noùi roãng suoâng. Theá naøo laø ngöôøi coù theå tin töôûng? Caâu keä tieáp sau chæ roõ: “Boà-taùt, ba ñöùc ñuû” Caâu naày laø chính thöùc giaûi thích phaàn nôi kinh: Coù ngöôøi trì giôùi,

tu phöôùc ñöùc, trí tueä. ÔÛ ñaây laø neâu ra chung veà ñöùc cuûa ba haïng ngöôøi coù theå tin töôûng nôi kinh neân bieát chaúng phaûi laø noùi roãng suoâng. Keä thöù hai: Laø “giaûi thích rieâng veà ñöùc cuûa hai haïng ngöôøi tröôùc coù theå tin nôi kinh, töø caâu: “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà, chaúng phaûi ôû nôi moät vò Phaät, hai vò Phaät, cho ñeán coù theå sinh tònh tín trong moät nieäm”. “Tu giôùi nôi quaù khöù, cuøng gieo troàng caên laønh”: Hai caâu naày chæ ra hai haïng ngöôøi trì giôùi, tu phöôùc ñöùc. Neâu roõ vieäc ngöôøi aáy töøng cuùng döôøng Phaät, nghe kinh Ñaïi thöøa sinh tin kính, khoâng huûy baùng, coù theå phaùt taâm Boà-ñeà. Tu taäp ñuùng theo lôøi giaûng daïy, goïi laø trì giôùi. Roäng duøng caùc cuûa caûi, vaät baùu trong ngoaøi phuïng thí chö Phaät vaø heát thaûy chuùng sinh, tu haïnh Ba-la-maät, goïi laø gieo troàng caùc caên laønh. Töùc chính thöùc giaûi thích phaàn kinh: “Chaúng phaûi chæ ôû nôi truù xöù cuûa moät vò Phaät, hai, ba, boán, naêm vò Phaät, tu haønh cuùng döôøng, gieo troàng caên laønh”. Hoûi: Nhö ngöôøi aáy ñaõ cuùng döôøng chö Phaät, laø tröôùc nay ñaõ cuùng döôøng bao nhieâu vò Phaät? Nöûa sau cuûa keä ñaùp: “Hoaëc ñuû nôi chö Phaät. Cuõng noùi coâng ñöùc troïn”. Laø chính thöùc giaûi thích phaàn nôi kinh: “Ñaõ ôû taïi truï xöù cuûa voâ löôïng traêm ngaøn vaïn chö Phaät tu haønh, cuùng döôøng, gieo troàng thieän caên”, laøm saùng toû hai haïng ngöôøi aáy, chaúng phaûi chæ ôû nôi moät, hai, ba, boán, naêm vò Phaät tu haønh, gieo troàng thieän caên, maø laø ôû nôi voâ löôïng truï xöù cuûa Phaät tu haønh, cuùng döôøng, töø laâu xa tích chöùa nhaân thuø thaéng, môùi coù theå ñoái vôùi kinh aáy sinh taâm tin töôûng thanh tònh. Nöûa sau cuûa keä naày, bieän minh laàn nöõa veà hai haïng ngöôøi ôû treân. Sôû dó phaûi neâu roõ laàn nöõa laø do trong kinh coù hai lôùp, Luaän chuû hoïc nôi kinh neân cuõng neâu ra hai laàn. Töø caâu “Nhö kinh” trôû xuoáng, cho ñeán heát “Gieo troàng caùc thieän caên”: laø Luaän chuû duøng keä ñeå giaûi thích kinh ñaõ xong, neâu chung veà hai ñoaïn kinh laøm toùm keát cho keä . Töø “ñoaïn vaên kinh naày” trôû xuoáng, cho ñeán “Coâng ñöùc goàm ñuû”: Luaän chuû, do trong kinh deã hieåu, khoâng theå giaûi thích roäng, neân löôïc neâu ra nghóa ñaõ saùng toû nôi kinh, keä. Keä thöù ba: Töø keä naày trôû xuoáng coù ba keä (Keä thöù ba, tö, naêm), giaûi thích phaàn kinh noùi veà haïng ngöôøi thöù ba coù theå tin kinh, laø ngöôøi coù trí tueä. Döïa theo thöù lôùp trong kinh töùc neân giaûi thích ñoaïn “Ñeàu nhaän bieát, ñeàu thaáy roõ”, song söï thaáy, bieát aáy, veà nghóa laø thoâng hôïp theo yù tröôùc sau.

Vì ñaây chính laø phaàn “nhaäm phoùng bieän taøi”, neân vaên nôi Kinh neâu ra tröôùc, trong Luaän thì giaûi thích sau. “Thoï giaû kia”: Töùc laø neâu leân boán thöù

trong töôùng ngaõ. Sôû dó chæ neâu moät thöù “Thoï giaû”, laø vì trong ñoù, tuy cuøng laøm roõ veà boán thöù chaáp nhöng caùi naøo cuõng gioáng vôùi chaáp ngaõ, neân taïm neâu moät teân goïi, ba thöù coøn laïi coù theå nhaän bieát. “Vaø phaùp”: Ñaây laø neâu leân boán thöù trong töôùng phaùp. Cuõng taïm neâu moät teân goïi nôi töôùng phaùp. Leõ ra phaûi noùi laø “Töôùng phaùp”, song do caâu keä chæ coù naêm chöõ, neân noùi: “Vaø phaùp”. Moät caâu aáy (Thoï giaû kia vaø phaùp) laø neâu chung veà taùm thöù phaùp voán phaûi ñoái trò. “Xa lìa nôi chaáp töôùng”: laø chính thöùc giaûi thích phaàn kinh: “Caùc Boà-taùt aáy khoâng coù töôùng ngaõ”, cho ñeán: “cuõng khoâng phaûi laø khoâng töôùng”, nôi hai ñoaïn vaên kinh noùi veà ngaõ khoâng phaùp khoâng. Neâu roõ, neáu ñaït ñöôïc taùm thöù thaéng giaûi aáy thì coù theå ñoái trò taùm thöù Hoaëc (phieàn naõo) chaáp töôùng neâu tröôùc, neân noùi laø “Xa lìa nôi chaáp töôùng”. “Cuõng noùi bieát töôùng kia”: Bieän minh sôû dó nhaéc laïi phaùp Naêng trò, Sôû trò ngaõ khoâng phaùp khoâng, laø nhaèm giaûi thích roäng laàn nöõa veà nghóa cuûa haïng ngöôøi thöù ba, coù trí tueä, neân noùi laø: “Cuõng noùi bieát veà nghóa cuûa ngöôøi trí tueä kia, khoâng ñoaïn töôùng”. Laïi, chaúng phaûi chæ moãi ngöôøi coù trí tueä laø khoâng ñoaïn töôùng maø cuõng noùi bieát hai haïng ngöôøi tröôùc, khoâng ñoaïn töôùng. “Döïa taùm taùm nghóa khaùc”: laø döïa nôi taùm thöù thuoäc Sôû trò, coù taùm thöù nghóa cuûa Naêng trò. Moät keä naày laøm caên baûn cho hai keä tieáp sau noùi veà ngaõ khoâng phaùp khoâng. Khoâng giaûi thích rieâng veà vaên cuûa kinh. “Nghóa naày nhö theá naøo?”: hoûi yù nghóÏa cuûa moät keä aáy laø theá naøo. Neân ñaùp: “Laïi noùi veà nghóa cuûa Baùt-nhaõ khoâng ñoaïn”. Vaên ôû ñaây tröôùc laø giaûi thích caâu thöù ba, sau ñaáy laïi neâu caâu hoûi: Noùi nhöõng nghóa gì? Töùc hoûi: Noùi veà nghóa Baùt-nhaõ laø khoâng ñoaïn aáy laø nghóa nhö theá naøo. Sau môùi neâu hai caâu treân veà naêng trò, sôû trò, giaûi thích toùm löôïc veà nghóa cuûa hai thöù vöøa neâu. Tuy ñaõ giaûi thích toùm löôïc veà naêng rò vaø sôû trò, nhöng vaãn chöa neâu ra soá löôïng. Cho neân, daãn caâu keä thöù tö toùm keát neâu soá löôïng kia. Töø caâu: “Ñaây laïi coù nghóa gì” tieáp xuoáng laø laàn löôït neâu naêng trò vaø sôû trò ñoái nhau, heä thuoäc nhau “Nghóa naày laïi theá naøo?”: Luaän chuû vì muoán phaùt sinh keä thöù tö tieáp theo neân neâu ra caâu hoûi aáy. Keä tröôùc, tuy giaûi thích chung veà boán thöù töôùng nhö thoï giaû, trôû laïi giaûi thích toång quaùt veà boán thöù nghóa. Nay, moãi moãi ñeàu giaûi thích rieâng thì veà yù nghóa laïi nhö theá naøo? Do ñoù ñaùp:

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 3 295

“Theå noái tieáp sai bieät”. Caâu keä naày giaûi thích boán caâu: “Laïi khoâng coù töôùng ngaõ v.v” trong kinh ñaõ neâu ôû tröôùc. Sai bieät: laø neâu roõ veà töôùng ngaõ. Noái tieáp: laø noùi veà töôùng chuùng sinh. “Chaúng ñoaïn ñeán maïng truï”: laø noùi veà töôùng nhaân. “Laïi ñi vaøo neûo khaùc”: laø noùi veà töôùng thoï giaû. “Laø boán thöù töôùng ngaõ” : Töùc boán thöù töôùng ngaõ. Moät keä naày chæ neâu leân boán phaùp sôû trò. Töø caâu “Nghóa aáy laø theá naøo” tieáp xuoáng, laø: Ñaàu tieân neâu ra boán thöù teân goïi trong ngaõ. Tieáp theo laø giaûi thích boán thöù nghóa cuûa chaáp ngaõ. Sau ñaáy laø neâu leân boán thöù voâ ngaõ cuûa laø naêng trò, giaûi thích laïi, ñoái trò boán thöù taâm chaáp. “Theá naøo” laø “vaø phaùp”: Keä

tröôùc duøng boán caâu ñeå giaûi thích veà thoï giaû v.v. Nay, tieáp theo giaûi thích boán caâu trong phaùp, neân neâu leân laàn nöõa caâu ñaàu cuûa keä nôi Luaän ñaõ daãn ôû tröôùc, vôùi hai chöõ sau laø ñeå laøm caâu hoûi sinh khôûi cho keä sau. Do ñoù vieát: “Theá naøo laø vaø phaùp”, töùc duøng keä ñeå ñaùp. Keä thöù naêm giaûi thích boán caâu noùi veà “Khoâng coù töôùng phaùp “ nôi kinh. “Heát thaûy khoâng, Khoâng vaät”: laø chính thöùc giaûi thích caâu: “Caùc vò Boà-taùt aáy khoâng coù töôùng phaùp” trong kinh, laøm roõ ngöôøi ngoaøi chaáp phaùp nôi naêm aám cuûa chuùng sinh, möôøi hai Nhaäp, saùu Traàn laø chuû theå nhaän laáy, ñoái töôïng ñöôïc nhaän laáy, heát thaûy phaùp laø thaät coù. Ñaáy goïi laø töôùng phaùp. Vì ñoái trò chaáp naày neân noùi “Heát thaûy khoâng”. Khoâng: Töùc caùc phaùp höõu vi cuûa möôøi hai Nhaäp naày, xöa nay voán khoâng sinh vì khoâng coù theå töôùng, neân khoâng. Phaùp voâ vi, Phaät taùnh, Nieát-baøn, do khoâng coù muoân töôùng neân khoâng. Ñaùng leõ hoûi: Do ñaâu laø khoâng? Töùc ñaùp: Do khoâng coù vaät. Khoâng coù vaät töùc laø roãng khoâng, khoâng coù vaät theå nhö saéc v.v. “Thaät coù”: laø chính thöùc giaûi thích caâu: “Cuõng khoâng phaûi laø khoâng coù töôùng phaùp” nôi kinh. Nghe noùi taát caû phaùp höõu vi, voâ vi ñeàu khoâng, lieàn nghi cho raèng phaùp voâ vi Phaät taùnh, Nieát-baøn cuõng ñoàng vôùi caùi khoâng cuûa höõu vi khoâng coù theå. Ñaáy goïi laø töôùng phi phaùp. Ñoái trò chaáp naày, neân ñaùp noùi laø “Thaät coù “, bieän minh theå cuûa Phaät taùnh, Nieát-baøn laø dieäu höõu, do khoâng coù muoân töôùng neân khoâng. Chôù neân nghe noùi caùc phaùp khoâng, lieàn cho Nieát-baøn, Phaät taùnh ñoàng vôùi phaùp höõu vi, laø phaân bieät hö voïng, khoâng theå taùnh neân khoâng. Vì vaäy noùi laø “Thaät coù”. “Chaúng theå noùi”: laø chính thöùc giaûi thích veà voâ töôùng nôi kinh. Nghe noùi muoân phaùp ñeàu khoâng, lieàn nghi cho raèng phaùp voâ vi Chaân

nhö ñoàng vôùi caùi khoâng cuûa khoâng taùnh nôi caùc phaùp höõu vi, cuõng ñoàng vôùi caùi khoâng cuûa loâng ruøa söøng thoû, neân ñaùp laø “Thaät coù”. Ñaõ nghe chaân nhö laø thaät coù, beøn nghi chaáp cho Chaân nhö ñoàng vôùi caùi coù höõu vi cuûa saéc höông vò xuùc. Nghe khoâng thì cho chaân nhö ñoàng vôùi caùi khoâng cuûa loâng ruøa söøng thoû. Hai thöù chaáp aáy goïi laø töôùng. Vì ñoái trò chuùng, neân phaàn ñaùp neâu: “Chaúng theå noùi”. ÔÛ ñaây neâu: “Chaúng theå noùi”: laø laøm roõ theå cuûa phaùp chaân nhö laø “dieäu höõu dieäu voâ”, khoâng ñoàng vôùi caùi khoâng coù cuûa taùnh roãng khoâng, caùi coù cuûa saéc höông ôû Theá ñeá. Cuøng loaïi tröø hai thöù chaáp veà coù, khoâng, neân noùi laø “Chaúng theå noùi”. “Döïa ngoân töø maø noùi”: laø chính thöùc giaûi thích caâu “Cuõng khoâng phaûi laø voâ töôùng” nôi kinh. Nghe baûo laø “khoâng theå noùi”, lieàn nghi cho raèng chaân nhö xöa nay laø khoâng theå noùi. Nhö vaäy, Chaân nhö hoaøn toaøn laø khoâng theå noùi, thì laøm sao döïa nôi kinh giaùo ñeå phaùt taâm, nhôø vaøo söï giaûng giaûi ñeå tu haønh ñaït ñöôïc quaû vò Phaät? Ñaây goïi laø phi töôùng. Vì ñoái trò chaáp naày, neân ñaùp: “Döïa ngoân töø maø noùi”, laøm roõ tuy theå cuûa, chaân nhö, tuy theå döùt tuyeät moïi ngoân töø, hình töôùng, nhöng khoâng phaûi laø khoâng nhôø nôi aâm thanh, giaùo phaùp maø ñaït ñöôïc lyù aáy. Cho neân noùi: “Döïa ngoân töø maø

noùi". "Laø boán thöù töôùng phaùp": laø neâu leân boán thöù töôùng cuûa ñoái töôïng ñöôïc ñoái trò, toùm keát veà boán thöù khoâng töôùng phaùp ôû chuû theå ñoái trò cuûa ba caâu keä tröôùc. Nhöng keä naày ñaõ neâu daãn chung veà phaùp cuûa chuû theå, ñoái töôïng ñoái trò. "Theá naøo laø boán thöù?" v.v Nôi caâu thöù tö cuûa keä treân, tuy noùi: "Laø boán thöù töôùng phaùp" nhöng chöa neâu ra teân goïi, neân nay lieät keâ ra. "Nghóa aáy nhö theá naøo?" laø hoûi yù nghóa cuûa chuû theå ñoái trò, ñoái töôïng ñöôïc ñoái trò trong ba caâu keä treân vaø vaên xuoâi ñaõ neâu teân boán loaïi ñoái töôïng ñöôïc ñoái trò laø theá naøo. Tröø "Coù, coù theå giöõ laáy", ñeán "khoâng coù vaät?" laø giaûi thích ñoái thöù nhaát naày laø chuû theå ñoái trò vaø ñoái töôïng ñöôïc ñoái trò cuûa töôùng phaùp - khoâng töôùng phaùp. "Vì phaùp kia laø voâ ngaõ, Khoâng" Thaät coù, neân noùi: "Cuõng khoâng phaûi laø khoâng töôùng phaùp". Giaûi thích ñoái thöù hai naày laø chuû theå ñoái trò vaø ñoái töôïng ñöôïc ñoái trò cuûa chaúng phaûi töôùng phaùp, cuõng chaúng phaûi khoâng coù töôùng phaùp. Nhöng noùi "phaùp kia": Töùc laø phaùp chöùng ñaéc cuûa chaân nhö kia. "Voâ ngaõ, khoâng": laø neâu roõ theå cuûa phaùp chaân nhö kia khoâng phaûi chæ khoâng nôi ngaõ, phaùp, maø cuõng khoâng nôi voâ ngaõ, voâ phaùp. "Thaät coù": vì e raèng coù ngöôøi nghe noùi phaùp chöùng cuûa chaân nhö cuøng döùt tuyeät coù khoâng, goïi æa voâ ngaõ, khoâng, lieàn cho phaùp chöùng

hoaøn toaøn laø vaéng laëng, neân noùi laø "Thaät coù", khoâng phaûi laø roãng khoâng cuûa khoâng coù theå ". "Khoâng kia laø khoâng vaät, nhöng vì thì khoâng theå noùi coù khoâng, neân goïi laø voâ töôùng": Töùc giaûi thích ñoái thöù ba naày laø chuû theå ñoái trò vaø ñoái töôïng ñöôïc ñoái trò cuûa töôùng - voâ töôùng. "Döïa nôi ngoân töø maø noùi" ñeán "döïa nôi ngoân töôùng maø noùi", laø giaûi thích ñoái thöù tö veà chuû theå ñoái trò vaø ñoái töôïng ñöôïc ñoái trò cuûa phi töôùng cuõng phi voâ töôùng. "Döïa nôi taùm thöù nghóa sai bieät ñeå lìa taùm thöù töôùng": Ñaây laø ñaõ giaûi thích rieâng veà nghóa "Ngaõ phaùp hai khoâng" xong, cuøng neâu leân caû chuû theå ñoái trò vaø ñoái töôïng ñöôïc ñoái trò ñeå cuøng toùm keát veà hai khoâng. "Do ñoù, noùi coù trí tueä": ôû treân hoûi veà haïng ngöôøi thöù ba coù ñöùc haïnh gì maø coù theå tin nôi kinh naày. Nay ñaõ neâu roõ haïng ngöôøi aáy coù theå laõnh hoäi veà ngaõ khoâng, phaùp khoâng. Trong Kinh, Luaän ñaõ giaûi thích ñaày ñuû veà yù. Sôû dó laïi neâu veà trí tueä laø ñeå toùm keát chung veà ñöùc khieán coù theå tin nôi kinh cuûa haïng ngöôøi kia, nhö kinh noùi khoâng coù töôùng phaùp v.v laø toùm keát rieâng veà boán thöù trong phaùp khoâng. "Coù trí tueä thì ñuû: laø coù ngöôøi hoûi: Neáu haïng ngöôøi thöù ba naày goàm ñuû söï hieåu bieát veà hai khoâng, coù theå hieän baøy tin töôûng, töùc haïng ngöôøi ñoù laø- toái thaéng, vaäy chæ noùi ngöôøi coù trí tueä laø ñuû, ñaâu caàn phaûi bieän minh veà hai haïng ngöôøi trì giôùi, tu phöôùc ñöùc nöõa? Ñaùp: Vì phaùt sinh veà nghóa cuûa thaät töôùng coù sai bieät, neân do choã thuaän hôïp, Luaän chuû giaûi thích ñeå chæ roõ lyù do sai bieät nôi vieäc"sinh khôûi thaät töôùng. Hoûi: Chæ roõ theá naøo? Lieàn keä ñaùp: "Ngöôøi kia döïa vaøo taâm tin töôûng, cung kính sinh thaät töôùng". Sôû dó laïi neâu roõ nôi moät keä naày: Vì phaàn vaên xuoâi ôû tröôùc, Luaän raèng: Ngöôøi coù

trí tueä chöùng ñaït söï hieåu roõ veà hai khoâng neân quyeát ñònh coù theå tin kinh naày, khoâng theo söï chæ daïy cuûa ngöôøi khaùc. Nhö vaäy thì haïng ngöôøi thöù ba aáy töùc laø baäc toái thaéng, chæ neân bieän minh veà ngöôøi coù trí tueä naày, khoûi phaûi noùi laàn nöõa veà hai haïng ngöôøi trì giôùi tu phöùôùc ñöùc. Do ñaáy, ñöa ra keä naày, bieän minh veà nghóa: söï tin töôûng coù nhieàu loaïi, chung cho ba haïng. Khoâng phaûi chæ ngöôøi coù trí tueä. Do hai haïng ngöôøi neâu tröôùc, ñaõ duøng trì giôùi, tu phöôùc ñöùc, kính tin laøm nhaân, neân coù theå ñaït ñöôïc trí tueä voâ laäu veà hai khoâng (ngaõ, phaùp) cuûa treân ñòa. Caàn neâu roõ veà hai ngöôøi tröôùc, khoâng ñöôïc neâu roõ rieâng veà ngöôøi trí tueä. Do ñoù, phaàn vaên xuoâi tieáp sau, Luaän noùi: “Khoâng chæ noùi veà Baùt-nhaõ”. “Ngöôøi kia döïa vaøo taâm tin töôûng”: Töùc giaûi thích hai haïng ngöôøi trì giôùi, tu phöôùc ñöùc, laø Boà-taùt ñòa tieàn chöa coù theå hieän thaáy choã khôûi

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 3 298

ñaàu ñöôïc hieän baøy. Theo Phaät, nghe phaùp, döïa vaøo nieàm tin ñeå hieåu bieát, neân noùi laø “Döïa vaøo taâm tin töôûng”. “Cung kính sinh thaät töôùng”: Töùc neâu roõ hai haïng ngöôøi aáy cung kính Nhö Lai, thuaän theo lôøi Phaät daïy, neân coù theå tinh kinh naày, cho ñoù laø thaät töôùng. Do vaäy, laïi neâu leân tröôùc phaàn kinh noái tieáp. Nghe giaûng noùi veà kinh nhö vaäy, coù theå sinh tin töôûng thanh tònh: laø toùm keát xaùc nhaän caàn neâu roõ veà hai haïng ngöôøi tröôùc, khoâng phaûi chæ bieän minh rieâng veà ngöôøi trí tueä. “Nghe tieáng giöõ laø sai”: Töø ñaây tieáp xuoáng goàm nöûa keä, laø bieän minh veà loaïi ngöôøi thöù ba coù trí tueä, döïa nôi choã nghi nhö tröôùc, ñuùng ra chæ neâu roõ hai thöù ngöôøi treân, coù söï tin töôûng sai khaùc, taïi sao laïi neâu veà ngöôøi coù trí tueä? Ñaây coù hai yù: Moät laø: Vì ngöôøi coù trí tueä do chöùng ñaéc neân tin töôûng, coøn hai loaïi ngöôøi treân laø do nghe maø tin. Hai laø: Nhaân ñoù, giaûi thích phaàn kinh sau: “Chaúng neân giöõ laáy phaùp, chaúng phaûi laø khoâng giöõ laáy phaùp”. “Nghe tieáng giöõ laø sai”: laø neâu roõ veà ngöôøi coù trí tueä ñaït ñöôïc söï hieåu bieát veà hai khoâng, neân nghe aâm thanh nôi ngoân giaùo khoâng chaáp giöõ, giöõ laáy sôû thuyeân (vaên töï dieãn baøy) chöùng nghóa. Vì lyù khoâng coù danh töôùng neân. Luaän tieáp theo giaûi thích. “Laïi, trí tueä laø khoâng theo nhö aâm thanh chaáp giöõ laáy nghóa”. “Giöõ chaùnh thuyeát nhö vaäy”: Töùc tuy khoâng chaáp giöõ ngoân giaùo aâm thanh gioáng nhö nghóa chöùng ñaéc, nhöng lyù cuûa sôû thuyeân, khoâng phaûi laø khoâng nhôø vaøo aâm thanh nôi ngoân giaùo maø ñaït ñöôïc, chaúng phaûi toaøn boä ñeàu laø phi phaùp. Luaän sau noùi: “Tuøy thuaän trí ñeä nhaát nghóa, giöõ chaùnh thuyeát nhö vaäy quaû cuûa ngoân thuyeát”. Goïi laø nghóa. Nhaân coù theå tuøy theo quaû neân goïi laø tuøy thuaän. Nghóa naày nhö theá naøo? Töùc laø nghóa ñöôïc bieän minh nôi moät baøi keä aáy laø nhö theá naøo. Nhöng phaàn tieáp sau giaûi thích phaân laøm hai: “Ngöôøi kia coù coâng ñöùc trì giôùi”, cho ñeán “khoâng chæ noùi veà Baùt-nhaõ”, laø giaûi thích nöûa phaàn keä treân, neâu roõ hai loaïi ngöôøi tröôùc cung kính Nhö Lai, döïa vaøo kinh giaùo cuûa baäc Thaùnh, maø coù theå sinh tin töôûng thanh tònh. Tuy khoâng ñoàng vôùi ngöôøi thöù ba, do chöùng ñaéc maø sinh tin töôûng, nhöng cuõng coù theå ñoái vôùi kinh sinh quyeát ñònh hieåu bieát. Do ñaáy ñaõ neâu tröôïc

phaàn tin thanh tònh ôû kinh, tieáp ñeán laø keát luaän sau. Laïi, töø caâu: “Coù trí tueä” trôû xuoáng: laø giaûi thích nöûa phaàn keä sau, neâu roõ veà loaïi ngöôøi thöù ba coù trí tueä, khoâng theo nhö aâm thanh ñeå thuû chöùng, maø sinh tin töôûng trong hieän phaùp, hôn haún so vôùi hai haïng ngöôøi

tröôùc. Theâm nöõa, giaûi thích vöôït phaàn sau veà ngöôøi thöù ba, vì sao khoâng neân chaáp giöõ nôi phaùp. “Cho neân tieáp theo noùi: “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà khoâng neân chaáp giöõ laáy phaùp”, nhö nöûa keä sau ñaõ giaûi thích ôû treân. Neáu theo thöù lôùp cuûa kinh thì ñoaïn vaên kinh naày phaûi ôû sau caâu: “Neáu chaáp giöõ nôi töôùng cuûa phaùp, cho laø coù töôùng cuûa phaùp, töùc laø chaáp vaøo ngaõ, chuùng sinh v.v”. Nay sôû dó giaûi thích ôû ñaây laø nhaèm chöùng minh ngöôøi coù trí tueä khoâng theo nhö aâm thanh chaáp giöõ laáy nghóa. Vì thuaän tieän neân giaûi thích vöôït. Do ñaáy, Luaän vieát: “Tieáp theo laø noùi”... laø thöù lôùp trong nghóa, khoâng phaûi laø thöù lôùp trong kinh. “Tieáp nöõa, kinh laïi noùi: “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Nhö Lai thaûy ñeàu thaáy, bieát “: Töø treân ñeán ñaây, caùc keä ñeàu tröôùc laø laøm keä giaûi thích roài neâu daãn kinh ñeå toùm keát. ÔÛ ñaây, vì sao tröôùc laø neâu daãn kinh, sau môùi laøm keä luaän giaûi thích? Do ôû treân ñaõ giaûi thích vöôït hai ñoaïn kinh sau, nhöng cuõng chöa laõnh hoäi ñöôïc, vì vaäy maø phaûi neâu daãn tröôùc. Roõ raøng laø Luaän chuû ñaõ giaûi nghóa theo nhieàu loái: Hoaëc tröôùc neâu daãn, sau giaûi thích. Hoaëc tröôùc giaûi thích, sau toùm keát. Maø choã naày laø döïa nôi phaùp cuûa Luaän Xieån Ñaø, ñaõ giaûi thích vöôït hai ñoaïn vaên kinh sau, baây giôø môùi laïi giaûi thích ôû ñaây. “Thaûy ñeàu thaáy bieát”: Tröôùc neâu roõ veà ba loaïi ngöôøi tin töôûng, söï theå hieän cuøng tuøy thuoäc vaøo nhau, do söï thaáy bieát aáy laø “Bieän taøi nhaäm phoùng”, nghóa chung cho ba haïng ngöôøi. Neâu daãn ba loaïi ngöôøi roài thì nghAÏa thaáy bieát caàn bieän minh ñaõ hieån baøy, neân môùi giaûi thích. “ÔÛ ñaây, neâu roõ veà nghóa gì”? Vì Luaän chuû muoán giaûi thích nghóa “Nhö Lai thaûy ñeàu thaáy bieát” caùc chuùng sanh aáy” cho neân hoûi: “Thaûy ñeàu thaáy bieát” ôû ñaây laø neâu roõ veà nhöõng nghóa gì? Luaän chuû lieàn duøng keä ñaùp: “Khoâng quaû Phaät vaãn bieát”. Moät keä naày chính laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Nhö Lai thaûy ñeàu thaáy bieát caùc chuùng sinh aáy”. Phaät chaúng phaûi thaáy quaû roài môùi nhaän bieát: laø noùi Nhö Lai duøng hieän trí bieát, raát roõ ngöôøi aáy quyeát ñònh coù theå tin, goïi laø trì giôùi. Chaúng phaûi laø thaáy coù töôùng maïo uy nghi, cho laø coù theå tin, maø goïi laø ngöôøi trì giôùi. Nhö ôû ñaây, nhôø nôi töôùng maø nhaän bieát thì ñaáy laø nhôø vaøo töôùng so saùnh ñeå nhaän bieát. Nay noùi roõ Phaät chaúng phaûi laø do nôi töôùng maïo aáy môùi bieát, neân noùi: Phaät chaúng phaûi thaáy quaû môùi nhaän bieát. Leõ ra coù caâu hoûi: Neáu khoâng duøng trí so saùnh ñeå nhaän bieát thì laøm theá naøo ñeå nhaän bieát? Ñaùp: “Söùc nguyeän trí hieän thaáy”. Trí nguyeän: laø dieäu löïc cuûa trí nguyeän trong moät traêm boán möôi phaùp baát coäng cuûa Nhö Lai, cuõng goïi

laø Dieäu löïc töï taïi chaúng gioáng vôùi haøng Tieåu thöøa, phaùt nguyeän roài sau môùi coù trí. “Caàu cung kính cuùng döôøng, ngöôøi kia khoâng theå noùi”: Nöûa phaàn keä treân neâu daãn Phaät ñeå chöùng minh, xaùc nhaän veà hai loaïi ngöôøi tröôùc coù theå tin nôi kinh. Nöûa phaàn keä sau naày laø neâu ra keû phaù giôùi khoâng tin. Thaät söï laø khoâng trì giôùi, maø vì lôïi döôõng neân doái gaït, noùi laø trì giôùi. Ngöôøi ñoù khoâng theå töï noùi: “Ta laø ngöôøi trì giaûi coù coâng ñöùc neân coù theå tin kinh naày, do dieäu löïc gia hoä cuûa Nhö Lai”. “Nghóa naày laø theá naøo?” Trôû xuoáng laø moät ñoaïn Luaän vaên xuoâi hai yù: 1. Töø phaàn ñaàu ñeán: “Chaúng theå töï noùi”, laø giaûi thích - moät keä treân. 2. Töø: “Caùc Boà-taùt aáy” tieáp xuoáng, laø giaûi thích hai choã trong kinh beân ngoaøi keä. Theo trong phaàn ñaàu giaûi thích keä laïi coù hai yù: 1. Töø “trì giôùi” v.v ñeán... “vì coù hai caùch noùi” laø giaûi thích nöõa phaàn keä treân. “Ngöôøi trì giôùi kia v.v” ñeán: “Dieäu löïc cuûa trí nguyeän hieän thaáy”, laø giaûi thích veà nghóa thaáy, bieát trong nöûa keä tröôùc. “Nhö Lai thaûy Bieát laø ñuû” ñeán “vì coù hai caùch noùi” laø: Luaän chuû neâu ra vaán naïn: Khoâng caàn noùi song song hai thöù Thaáy-Bieát. Lieàn ñaùp, phaûi neâu ñuû song song Thaáy vaø Bieát. “Vì sao noùi nhö theá?” Luaän chuû giaû laäp hoûi: Taïi sao hoûi khoâng caàn thaáy-bieát, maø traû lôøi caàn thaáy-bieát. Cho neân noùi: Vì sao noùi nhö theá. Lieán ñaùp “vì coù hai caùch noùi”, neân neâu roõ Bieát coù hieän trí nhaän bieát, coù tyû trí nhaän bieát, thaáy coù Phaät nhaõn thaáy, coù nhuïc nhaõn cuøng thaáy, Do coù hai caùch noùi khoâng ñoàng, neân neâu ra hoûi ñaùp nhaèm khieán ngöôøi bieát roõ Nhö Lai, noùi Thaáy, Bieát aáy, laø hieän trí bieát, Phaät nhaõn nhaän thaáy, khoâng phaûi laø tyû trí nhaän bieát, nhuïc nhaõn nhaän thaáy. 2. “Laïi, vì sao Nhö Lai noùi nhö vaäy” tieáp xuoáng: laø neâu roõ yù thöù hai veà Thaáy-Bieát, giaûi thích nöûa phaàn keä sau. “Laïi vì sao Nhö Lai noùi nhö vaäy”: Töùc laø Luaän chuû ñaët ra caâu hoûi: Nhö Lai chæ bieát hai loaïi ngöôøi coù tin töôûng. Neâu roõ Thaáy vaø Bieát seõ coøn coù yù khaùc, neân lieàn daãn nöûa keä sau ñeå ñaùp. Bieän minh Nhö Lai khoâng chæ thaáy bieát ñöùc cuûa hai loaïi ngöôøi coù khaû naêng tin, maø neáu coù ngöôøi thaät söï khoâng tin nôi kinh naày, thaät söï khoâng trì giôùi, vì caàu ñöôïc cung kính cuùng döôøng neân doái gaït noùi laø ngöôøi trì giôùi, coù tin töôûng, thì Nhö Lai cuõng thaáy bieát, roõ raøng laø phaàn sau Luaän giaûi thích nöõa phaàn keä döôùi: “caàu cuùng döôøng v.v ...”. “Caùc Boà-taùt aáy phaùt sinh voâ löôïng nhoùm phöôùc ñöùc, giöõ laáy voâ

löôïng phöôùc ñöùc”: “Phaùt sinh”, ôû ñaây laø neâu roõ phöôùc cuûa hai loaïi ngöôøi tröôùc coù khaû naêng tin, quyeát ñònh coù theå laøm nhaân Boà-ñeà. Cho neân goïi laø nhaân naêng sinh. “Giöõ laáy”: Luaän giaûi thích laø nghóa cuûa quaû do töï theå huaân tu. Neâu roõ töø moät nieäm tín taâm naøy khoâng nhöõng laøm nghóa nhaân quyeát ñònh cho quaû Phaät, maø coøn töø nhaõn naøy tieáp tuïc tu haønh, ñoaïn tröø Hoaëc, hieån baøy phaùp thaân nôi quaû Phaät voâ thöôïng. Töùc neâu roõ hai haïng ngöôøi tröôùc quyeát ñònh coù khaû naêng giöõ laáy ñaït ñöôïc quaû Phaät. “Laïi nöõa, vì sao? Tu Boà-ñeà! Neáu chaáp giöõ nôi töôùng cuûa phaùp laø chaáp tröôùc nôi ngaõ v.v..”? Moät ñoaïn kinh naày, ôû sau phaàn vaên kinh noùi veà hai khoâng laø

ngaõ khoâng, phaùp khoâng. Sôû dó ñem ra giaûi thích ôû ñaây, vì ñoái vôùi phaàn vaên kinh coøn laïi thì ñoaïn kinh naày ôû sau, nhöng laïi giaûi thích tröôùc. Neâu roõ phaàn kinh coøn laïi cuøng xaùc nhaän ngöôøi coù trí tueä hieåu roõ veà ngaõ phaùp hai khoâng, theá cuûa nghóa cuøng tuøy thuoäc. Daãn ra tröôùc giaûi thích vaên kinh naøy môùi noùi ñöôïc caùc Hoaëc phaûi ñoaïn trong tu ñaïo cuûa haøng Ñòa thöù hai rôû leân, thuaän tieän vôùi nghóa ôû phaàn sau. Cho neân saép xeáp giaûi thích tröôùc ôû ñaây. “Chæ coù voâ minh, söû”: Ñaây chính laø taùc duïng cuûa Hoaëc, laø phieàn naõo cuûa phaùp thieän, nhaèm giaûi thích phaàn trong kinh goàm hai caâu: “Neáu chaáp giöõ nôi töôùng cuûa phaùp töùc laø chaáp tröôùc veà ngaõ v.v”. “Khoâng coù phieàn naõo thoâ troïng hieän haønh”: Töùc laø khoâng coù caùc Hoaëc thoâ troïng nhö ngaõ kieán v.v cuûa boán Truï nôi ba coõi. Noùi “Khoâng coù phieàn naõo thoâ troïng hieän haønh” laø nhaèm chæ roõ ngaõ kieán laø voâ ngaõ. Boán Truï phieàn naõo do ngaõ laøm goác. Saùu möôi hai thöù kieán chaáp cuõng nhaân nôi ngaõ maø coù. Neáu khoâng coù caùi goác aáy thì ñuû bieát cuõng khoâng coù caùc Hoaëc khaùc. “Kia tuøy thuaän khoâng truï…” Moät keä naøy giaûi thích phaàn duï veà chieác beø trong kinh, xaùc nhaän phaàn treân neâu: Khoâng neân giöõ laáy phaùp, cuõng khoâng phaûi laø khoâng giöõ laáy phaùp. ÔÛ ñaây, Kinh, Luaän cuøng theo thöù lôùp: tröôùc neâu daãn, sau giaûi thích. “Kia”: laø ngoân thuyeát giaùo phaùp trong möôøi hai boä kinh. “Khoâng truï”: laø ñoái vôùi giaùo phaùp kinh aáy, chaúng truï trong phaùp chöùng ñaéc khoâng danh, töôùng. Chính laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Phaùp aáy neân boû “, neâu roõ lyù cuûa sôû thuyeân döùt baët haún moïi phaùp ngoân giaùo danh, töôùng. Lieàn coù ngöôøi hoûi: Lyù chöùng ñaéc cuûa sôû thuyeân (phaùp ñöôïc noùi) döùt baët haún moïi danh töôùng ngoân giaùo, thì giaùo phaùp cuûa naêng thuyeân

(ngöôøi noùi) xöa nay chaúng phaûi laø phaùp. Keä lieàn ñaùp: “Tuøy thuaän”. Tuy giaùo phaùp cuûa naêng thuyeân, chaúng phaûi töùc laø phaùp cuûa sôû chöùng, nhöng cuõng khoâng phaûi laø khoâng naêng thuyeân maø coù ñöôïc phaùp chöùng ñaéc. Do ñaáy, goïi laø Tuøy thuaän. Hai chöõ “Tuøy thuaän” naøy laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Chaúng phaûi laø xaû boû phaùp”. Nhôø giaùo phaùp maø ñaït ñöôïc lyù, khoâng hoaøn toaøn xaû boû. “Chöùng trí ôû trong phaùp”: laø giaûi thích caâu treân: “Kia… khoâng truï” kia “. Chæ noùi “khoâng truï”, nhöng chöa roõ laø chaúng truï nôi choán naøo. Cho neân neâu ra: trong trí tueä voán ñaõ chöùng kia, khoâng coøn giöõ aâm thanh, ngoân töø, giaùo phaùp nöõa. “Nhö ngöôøi boû thuyeàn beø”, laø giaûi thích veà phaàn duï chieác beø trong kinh. “Nghóa trong phaùp cuõng vaäy”: laø phaùp hôïp vôùi duï. ÔÛ ñaây neân noùi: Nhö ngöôøi giöõ laáy thuyeàn beø. Nghóa trong phaùp cuõng theá, nhöng sôû dó rieâng noùi laø “boû”, laø do keä ngaén, heïp. “Nghóa naày nhö theá naøo”, tieáp xuoáng ñeán: “do ñaõ chöùng ñaéc trí thì xaû boû phaùp, laø giaûi thích nghóa “Kia khoâng truï” trong caâu treân cuûa keä vaø caâu thöù hai: chöùng trí ôû trong phaùp. Neâu roõ giaùo phaùp cuûa naêng thuyeân chaúng phaûi laø phaùp chöùng ñaéc, neân khoâng chaáp giöõ giaùo phaùp cho laø chöùng ñaéc. Lieàn laø daãn duï veà chieác beø ñeå hoã trôï, xaùc nhaän. “Tuøy

thuaän”… tieáp xuoáng: laø giaûi thích hai chöõ “tuøy thuaän” trong caâu ñaàu cuûa keä. Neâu roõ tuy ngoân giaùo chaúng phaûi laø phaùp cuûa sôû chöùng, nhöng cuõng khoâng phaûi laø khoâng tuøy thuaän nôi phaùp. Giöõ laáy ngoân giaùo laøm phaùp, khoâng ñöôïc hoaøn toaøn xaû boû. Do ñoù laïi neâu daãn duï giöõ laáy chieác beø ñeå döïa nôi aáy maø toùm keát. “Töø ñaây trôû xuoáng …”: laø ñoaïn vaên kinh thöù hai, Luaän chuû neâu ra phaùp khoâng ngaõ khoâng ôû phaàn sau. Töø ñaàu cho ñeán: “Chaúng phaûi laø töôùng höõu vi maø ñöôïc goïi teân”, töùc laø saép sinh ra choã nghi khaùc neân laëp laïi ñoaïn kinh thöù naêm ôû tröôùc. “Neáu nhö vaäy”, tieáp xuoáng: laø xöû duïng caùch taïo ra nghi vaán chính thöùc neâu ra noäi dung nghi ngôø, roài giaûi thích roäng nhö phaàn sinh khôûi trong kinh khoâng khaùc. “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: YÙù cuûa Toân giaû nghó sao? Nhö Lai ñaït ñöôïc ba Boà-ñeà…”: Ñoaïn kinh naày vaãn coøn thuoäc phaàn noùi veà ngaõ khoâng phaùp khoâng, xaùc nhaän ngöôøi coù khaû naêng tin kinh ôû tröôùc. Do theo thöù lôùp naøo ñeå daáy khôûi? Töùc laø phaàn ñaàu trong ñoaïn thöù naêm. Noùi: “Khoâng theå duøng töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai “: laø neâu

roõ khoâng theå duøng thaân tröôïng saùu do ba töôùng taïo thaønh cuûa Phaät ñeå thaáy phaùp, Phaät, Nhö Lai, do phaùp thaân Nhö Lai khoâng sinh truï, dieät, khoâng phaûi laø töôùng höõu vi. Coù ngöôøi nhaân ñaáy sinh nghi: Neáu ñöùc Nhö Lai Thích Ca, sinh ra töø nôi vöông cung, saùu naêm khoå haïnh, tu ñaïo thaønh Phaät, boán möôi laêm naêm truï theá thuyeát phaùp, sau nhaäp Nieát-baøn, thì coù ba töôùng aáy töùc chaúng phaûi laø Phaät. Nay, thaân tröôïng saùu cuûa Nhö Lai, do ba töôùng aáy taïo thaønh thì ñoù laø Phaät hay hoaøn toaøn chaúng phaûi laø Phaät. Neáu laø Phaät thì khoâng neân noùi: Chaúng theå duøng töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai. Neáu chaúng phaûi laø Phaät thì khoâng neân baûo: Ta phaùt taâm Boà-ñeà, tu khoå haïnh, ñeán ñaïo traøng thaønh Phaät, chuyeån phaùp luaân. Ñöùc Nhö Lai Thích Ca naày laø thaät söï phaùt taâm Boà-ñeà, tu khoå haïnh, ñeán ñaïo traøng, thaønh Phaät, coù chöùng ñaéc, coù thuyeát giaûng. Hay laø khoâng phaùt taâm Boà-ñeà, khoâng tu khoå haïnh, khoâng thaønh ñaïo, khoâng chöùng ñaéc, khoâng thuyeát giaûng? Coù nghi vaán nhö theá, neân tieáp theo laø giaûi ñaùp, yù neâu roõ: Nhö Lai Thích Ca chaúng phaûi laø Phaät phaùp thaân, nhöng cuõng chaúng phaûi khoâng laø Phaät öùng hoùa. ÖÙng hoùa Phaät laø chuùng sinh caûm nhaän thaáy neân coù chöù khoâng coù thaät theå cuûa chuùng sinh, cuõng khoâng boán ñaïi, khoâng taâm yù thöùc, khoâng töø tu taäp maø thaønh, chaúng phaûi laø Phaät thaät. Ñaõ khoâng laø Phaät thaät thì roõ laø khoâng phaùt taâm Boà-ñeà, tu khoå haïnh, ôû nôi ñaïo traøng thaønh Phaät, thaät coù chöùng ñaéc. Ñaõ khoâng thaät coù chöùng ñaéc thì cuõng khoâng coù thuyeát phaùp. Nhaèm ñoaïn tröø nghi vaán treân, neân tieáp theo laø bieän minh nôi ñoaïn kinh naày. Trong ñoaïn thöù naêm ôû tröôùc ñaõ duøng töôùng rieâng ñeå neâu roõ veà Phaät phaùp thaân. Nay, ñoaïn kinh naày, cuõng duøng töôùng rieâng ñeå bieän minh veà Phaät öùng hoùa. “Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû nghó sao?”: Töùc laø neâu roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà hoaøi nghi nôi taâm thuaän theo coù caâu hoûi vaø ñöùc Nhö Lai cuõng neân coù caâu ñaùp laïi. Do vaên cuûa kinh ôû ñaây toùm löôïc, nghóa aån

nhieàu neân khoâng taïo ra phaàn hoûi ñaùp, chæ coù ñöùc Phaät hoûi thaúng Toân giaû Tu Boà-ñeà: YÙ cuûa Toân giaû theá naøo?, nhaèm khieán Toân giaû Tu Boà-ñeà vaâng theo dieäu löïc gia hoä ngaàm cuûa Nhö Lai, ñeå töï giaûi ñaùp nghóa aáy. Toân giaû Tu Boà- ñeà hieåu yù cuûa Phaät neân lieàn ñaùp: "Theá Toân! Khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå Nhö Lai ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà". Ñaây laø neâu roõ, Phaät öùng hoùa, do chuùng sinh caûm nhaän thaáy neân coù, neân theo lyù ñaïo maø noùi laø khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå Nhö Lai öùng hoùa, coù thaät söï haønh trì, phaùt taâm tu taäp ñoaïn tröø phieàn naõo, chöùng ñaéc Boà-ñeà.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 3 304

Noùi khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå Nhö Lai ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà, khoâng phaûi cho laø hoaøn toaøn khoâng coù Boà-ñeà coù theå chöùng ñaéc, cuõng khoâng coù thaät ngöôøi tu haønh chöùng ñaéc Boà-ñeà. "Cuõng khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå Nhö Lai coù theå thuyeát giaûng": Phaøm do coù chöùng ñaéc neân coù thuyeát giaûng. Khoâng chöùng ñaéc thi khoâng coù thuyeát giaûng, roõ raøng Phaät öùng hoùa ñaõ khoâng chöùng quaû cuõng khoâng nhaân nôi chöùng ñaéc maø neâu giaûng. "Vì sao?" Coù ngöôøi nghe noùi Phaät, Nhö Lai öùng hoùa khoâng tu ñaïo, chöùng quaû, laïi khoâng thuyeát phaùp, neân sinh nghi hoaëc, phæ baùng, cho laø hoaøn toaøn khoâng coù Boà-ñeà, cuõng khoâng coù Boà-taùt tu ñaïo, chöùng quaû, thaønh Phaät, cuõng khoâng coù thuyeát phaùp. Neáu khoâng Phaät khoâng Phaùp, thì vì sao ñöùc Nhö Lai Thích Ca baûo: Ta traûi qua ba A taêng kyø kieáp tu haønh troïn ñuû, chöùng ñaéc ñaïi Boà-ñeà, chuyeån phaùp luaân, töùc laø coù chöùng ñaéc coù thuyeát phaùp. Vì sao laïi noùi Nhö Lai khoâng ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà, cuõng khoâng thuyeát phaùp? Laïi nöõa, neáu xöa nay khoâng Phaät, khoâng Phaùp, thì laøm sao caùc Boà-taùt phaùt taâm Boà-ñeà, tu taäp caùc haïnh khoå, caàu ñaït quaû vò Phaät. Do coù nghi vaán nhö theá, neân vieát: Vì sao? Lieàn ñaùp: "Phaùp ñöôïc Nhö Lai thuyeát giaûng": YÙ ñaùp neâu roõ laø Nhö Lai thaät söï coù thuyeát phaùp. Song, ôû treân noùi khoâng chöùng ñaéc, khoâng thuyeát phaùp: Töùc laø ôû ñaáy bieän minh veà Phaät öùng hoùa khoâng chöùng, khoâng thuyeát. Nay noùi Nhö Lai thuyeát giaûng phaùp: laø neâu roõ veà Phaät Nhö Lai baùo thaân, chaúng phaûi laø khoâng coù thaät haønh, phaùt taâm tu taäp, ñoaïn tröø Hoaëc, chöùng ñaéc quaû, coù thuyeát giaûng phaùp. Ñaâu theå ñem Phaät öùng hoùa khoâng thaät söï chöùng ñaéc thuyeát giaûng ñeå noùi veà Baùo thaân Phaät cuõng hoaøn toaøn khoâng chöùng ñaéc, khoâng thuyeát giaûng phaùp. Neáu Baùo thaân Phaät thuyeát giaûng phaùp, thì phaùp Phaät ñöôïc thuyeát giaûng laø phaùp aáy chaêng? ÔÛ ñaây neân coù nghi vaán aáy nhöng chöa giaûi ñaùp. Nôi phaàn ñoaïn tröø nghi ôû sau, seõ giaûi thích veà phaùp Phaät coù thuyeát giaûng khoâng thuyeát giaûng. Coù ngöôøi nghe noùi: Thaät söï coù chöùng ñaéc, thuyeát giaûng, nhaân ñaáy sinh nghi: Neáu Phaät Nhö Lai baùo thaân thaät söï coù chöùng ñaéc, thuyeát giaûng, thì theå cuûa phaùp sôû chöùng laø danh töôùng coù theå giöõ laáy, thuyeát giaûng. Vì sao treân noùi: Theå cuûa phaùp chöùng ñaéc nôi chaân nhö laø khoâng coù danh töôùng, moïi neûo ngoân ngöõ ñeàu döùt, caùc choán haønh cuûa taâm ñeàu vaéng baët, khoâng theå giöõ laáy ñeå thuyeát giaûng? Cho neân kinh ñaùp: Ñeàu khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå

thuyeát

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 3 305

giaûng. Choã giaûi ñaùp ôû ñaây, yù noùi: Baùo thaân Phaät thuyeát phaùp, laø döïa nôi teân goïi, hình taäp ñaït ñöôïc, cuõng khoâng coù chöùng ñaéc, thuyeát giaûng. “Khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå thuyeát giaûng: Töùc laø neâu roõ theå cuûa phaùp chöùng ñaéc nôi chaân nhö khoâng phaûi laø danh, töôùng. Khoâng do nhó thöùc ñaït ñöôïc, neân goïi laø khoâng theå giöõ laáy. Chaêng phaûi laø taùnh cuûa aâm thanh, khoù coù theå duøng ngoân töø ñeå bieän bieät, neân goïi laø khoâng theå thuyeát giaûng. “Chaúng phaûi laø phaùp”: Bieän minh phaùp chöùng ñaéc neâu treân, theå khoâng phaûi laø danh-töôùng, khoâng theå giöõ laáy, thuyeát giaûng, AÂm thanh, ngoân giaùo khoâng phaûi laø phaùp chöùng ñaéc, xaùc nhaän tính chaát khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå thuyeát giaûng ôû treân. “Chaúng phaûi chaúng phaûi laø phaùp” (Phi phi phaùp): Neáu tröôùc noùi phaùp chöùng ñaéc trí chaúng phaûi laø taùnh cuûa aâm thanh khoâng theå giöõ laáy, khoâng theå thuyeát giaûng: thì kinh giaùo cuûa naêng thuyeân dó nhieân phaûi xa lìa, ñoái vôùi lyù cuûa sôû thuyeân cuõng phaûi vaäy vaø kinh giaùo xöa nay hoaøn toaøn chaúng phaûi laø phaùp. Vì nhaèm giaûi thích nghi vaán aáy, neân noùi chaúng phaûi chaúng phaûi laø phaùp, neâu roõ tuy kinh giaùo cuûa naêng thuyeân chaúng phaûi laø phaùp chöùng ñaéc, nhöng chaúng phaûi laø chaúng do giaùo maø ñaït ñöôïc lyù. Cho neân khoâng theå noùi hoaøn toaøn theo moät höôùng chaúng phaûi phaùp, laø phaùp, ñeå xaùc nhaän phaùp ñöôïc thuyeát giaûng treân ñaây. “Vì sao? Vì taát caû Thaùnh nhaân ñeàu do phaùp voâ vi maø ñöôïc goïi teân”: Chöõ “vì sao” laø neâu roõ treân ñaây noùi chaúng phaûi laø phaùp”, bieän minh tuy giaùo phaùp cuûa naêng thuyeân khoâng phaûi laø phaùp chöùng ñaéc, nhöng chính laø nhaân nôi chöùng ñaéc môùi coù theå thuyeát giaûng, laø nhôø vaøo giaùo maø ñöôïc chöùng ñaéc. Roõ raøng bieát ngoân giaùo laø phaùp, chaúng phaûi cho toaøn boä laø phi phaùp. Vì theá daãn “Taát caû Thaùnh nhaân aáy” ñeå giaûi thích, xaùc nhaän nghóa naày. “Vì sao”? Töùc laø ôû ñaây cho ngoân giaùo do ñaâu laø phaùp, chaúng phaûi laø phi phaùp? Laø do töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, taát caû Thaùnh nhaân chöùng ñaéc phaùp voâ vi chaân nhö, trôû laïi thuyeát giaûng phaùp voâ vi, neân bieát phaùp aáy chaúng phaûi laø phi phaùp. “Ñeàu do phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân”: Nghóa phaùp chaân nhö- goïi laø voâ vi, neâu roõ Boà-taùt nôi Ñòa thöù nhaát cuøng quaùn ba thöù, hai ñeá. Vì vaên cöù ôû hieän ñaït ñöôïc hai khoâng, neân ñoaïn tröø naêm truï voâ minh taäp khí. Lìa taâm yù thöùc, goïi laø kieán ñaïo, cho ñeán möôøi Ñòa, ñeàu töøng phaàn coù ñoái trò ñeå ñoaïn tröø. ôû ñaây, laøm roõ do thaáy lyù chaùnh cuûa chaân nhö, neân coù theå ñoaïn tröø phieàn naõo, vì theá goïi laø Thaùnh nhaân do nôi phaùp voâ vi

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 3 306

maø ñöôïc mang teân. Tieáp Luaän noùi: “Do yù nghóa aáy”: Luaän chuû chöa coù giaûi thích qua, vì sao coù theå neâu thaúng laø do yù nghóa aáy? Ñaây töùc laø chæ veà phaàn vaên kinh ôû tröôùc. Nhö Lai neâu ra caâu hoûi: Toân giaû Tu Boà-ñeà cung kính ñaùp: Nhö Lai khoâng coù phaùp coá ñònh naøo ñeå Nhö Lai coù chöùng ñaéc

coù thuyeát giaûng. Nhö trong phaàn kinh ôû tröôùc. Hai Thaùnh hoûi ñaùp cuøng hieåu, mình cuõng nhö vaäy, laõnh hoäi veà yù cuûa ñoaïn kinh naày, laïi khoâng giaûi thích rieâng, töùc neâu kinh laøm giaûi thích, neân noùi: “Do yù nghóa aáy”. “Phaät Thích Ca Maâu Ni chaúng phaûi laø Phaät, cuõng khoâng phaûi thuyeát phaùp.Nghóa aáy nhö theá naøo?” Moät ñoaïn kinh naày, moät haøng Luaän giaûi thích veà nghóa, yù ra sao? Töùc lieàn keä ñaùp: “ÖÙng, hoùa Phaät chaúng thaät”. Moät keä naày giaûi thích moät ñoaïn kinh tröôùc. “ÖÙng, hoùa Phaät khoâng thaät”: Chính laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå Nhö Lai chöùng ñaéc tam Boà-ñeà”. Neâu roõ Nhö Lai Thích Ca theo caûm öùng neân coù taùm töôùng thaønh ñaïo. Noùi Phaät: laø Phaät öùng hoùa. Chaúng phaûi laø Phaät thaät: Töùc chaúng phaûi laø hai thöù Phaät thaät : Phaät phaùp thaân vaø Baùo thaân Phaät. “Cuõng khoâng phaûi thuyeát phaùp”: Ñaây laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå Nhö Lai coù theå thuyeát giaûng”. ÔÛ treân noùi: Phaät öùng hoùa khoâng chöùng ñaéc Boà-ñeà. Caâu naày neâu: Phaät öùng hoùa ñaõ khoâng chöùng ñaéc Boà-ñeà, cuõng khoâng thuyeát phaùp. “Thuyeát phaùp khoâng hai chaáp”: Hai chöõ “thuyeát phaùp” laø giaûi thích trong kinh: Vì sao Nhö Lai neâu giaûng phaùp? Töùc bieän minh Phaät, Nhö Lai Baùo thaân thaät söï chöùng ñaéc Boà-ñeà, thaät söï thuyeát phaùp. “Khoâng hai chaáp”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Ñeàu khoâng theå giöõ laáy khoâng theå thuyeát giaûng “. Vì sao khoâng chaáp giöõ hai thöù? Ngöôøi nghe khoâng chaáp giöõ ngoân giaùo sôû thuyeát cho laø phaùp chöùng ñaéc, cuõng khoâng chaáp giöõ cho ngoân giaùo toaøn boä laø phi phaùp. Ngöôøi thuyeát giaûng cuõng khoâng chaáp giöõ aâm thanh giaùo phaùp, cho laø phaùp chöùng ñaéc. Khoâng chaáp giöõ aâm thanh ngoân giaùo, cho toaøn boä laø phi phaùp, neân goïi laø “khoâng chaáp giöõ hai thöù”. “Khoâng thuyeát, lìa ngoân töôùng”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Chaúng phaûi laø phaùp, chaúng phaûi chaúng phaûi laø phaùp”, trôû laïi giaûi thích, xaùc nhaän: “Chaúng chaáp giöõ hai thöù” ôû treân. “Chaúng phaûi laø phaùp”: laø danh, töôùng-ngoân giaùo, chaúng phaûi laø phaùp chöùng ñaéc cuûa chaân nhö. Neâu roõ phaùp chöùng ñaéc aáy töø nôi baûn teá hieän baøy, töï taùnh thanh tònh, theå döùt tuyeät moïi danh töôùng, khoâng neân

cho phaùp chöùng ñaéc cuûa sôû thuyeân ñoàng vôùi aâm thanh ngoân giaùo. Do ñoù, goïi laø: “Khoâng thuyeát giaûng, lìa moïi ngoân töôùng”. ÔÛ ñaây, trôû laïi xaùc nhaän phaàn treân: “Chaúng phaûi chaúng phaûi laø phaùp”, laø laøm roõ ngoân giaùo laø phaùp, chaúng phaûi laø phi phaùp. Neáu phaùp chöùng ñaéc khoâng danh, töôùng, ngoân giaùo, chaúng phaûi laø phaùp: thì trôû thaønh toaøn boä döùt tuyeät moïi neûo ngoân thuyeát, chaúng theå laïi nhôø nôi giaùo maø neâu giaûng, tìm söï giaûi thích coù theå laõnh hoäi. Do coù vaán naïn nhö theá, neân chính phaûi ñaùp: “Khoâng lìa ngoân töôùng”. Song vì keä ngaén, heïp, neân chæ neâu thaúng laø “Lìa ngoân töôùng”, neâu roõ chính laø nhôø nôi ngoân giaùo ñeå chöùng ñaéc voâ ngoân. “Nghóa aáy nhö theá naøo”, cho ñeán: “Cuõng khoâng phaûi laø thuyeát phaùp”: Töùc laø giaûi thích chung veà hai caâu treân trong keä, trong ñoù coù hai yù: Töø phaàn

ñaàu ñeán: “Khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå Nhö Lai coù theå thuyeát giaûng”. ÔÛ ñaây neâu ra hai caâu vôùi choã bieän minh veà yù nghóa, tuy cuøng neâu daãn ba Phaät, nhöng yù chæ nhaèm choïn laáy ÖÙng Phaät, laøm roõ Nhö Lai Thích Ca ñaõ laø öùng Phaät, neân khoâng thaät söï chöùng ñaéc tam Boà-ñeà, cuõng khoâng thuyeát phaùp, töùc laø daãn kinh ñeå toùm keát. “Neáu nhö theá” tieáp xuoáng, cho ñeán: “cuõng khoâng thuyeát phaùp”: Töùc laø nghe treân giaûi thích noùi Nhö Lai khoâng chöùng ñaéc Boà-ñeà, cuõng khoâng thuyeát phaùp, Luaän chuû lieàn naém laáy phaàn trong kinh: “Phaùp do tuaàn Nhö Lai thuyeát giaûng” giaû neâu leân yù vaán naïn: Töùc laø daãn ra vaán naïn cuûa keû nghi. Ñeå ñaùp laïi vaán naïn aáy neâu roõ vieäc ngaên chaân keû huûy baùng. Do ñoù noùi: Baùo thaân Phaät coù chöùng ñaéc, coù thuyeát giaûng, chaúng phaûi laø baøn veà ÖÙng Phaät coù chöùng ñaéc, coù thuyeát giaûng. Laïi neâu daãn keä ñeå toùm keát: Bieän minh Phaät öùng hoùa khoâng thaät söï thuyeát giaûng. “Thuyeát phaùp khoâng chaáp giöõ hai thöù, khoâng thuyeát giaûng, lìa ngoân töôùng”, cho ñeán: töôùng Chaân nhö Voâ ngaõ thaät coù”: Ñaây laø neâu hai caâu sau trong keä ñeå laàn löôït giaûi thích. Ngöôøi nghe, ngöôøi giaûng noùi ñeàu khoâng chaáp giöõ nôi hai töôùng: laø giaûi thích caâu thöù ba trong keä. “Vì sao?”: laø saép giaûi thích caâu thöù tö nôi keä, neân hoûi vì sao. ÔÛ treân neâu, hai ngöôøi nghe vaø giaûng noùi, ñoái vôùi phaùp ñöôïc neâu giaûng ñeàu khoâng chaáp giöõ nôi hai thöù. Töùc laø giaûi thích phaùp kia chaúng phaûi laø phaùp, chaúng phaûi laø phi phaùp. Nhöng ôû ñaây, döïa theo thöù lôùp, neân giaûi thích: Khoâng thuyeát giaûng, na moïi ngoân töôùng. Song caâu naày voán laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Chaúng phaûi laø phi phaùp”. Do ñoù, daãn vaên kinh naày ñeå giaûi thích: “Vì sao theá”? Töùc nghe seõ hieåu veà keä.

“Döïa nôi nghóa gì maø noùi?”: laø hoûi phaùp ñöôïc neâu giaûng cho chaúng phaûi laø phi phaùp, neân döïa vaøo nghóa naøo ñeå noùi? Töùc ñaùp: “Döïa nôi nghóa chaân nhö maø noùi”: Noùi döïa nôi nghóa chaân nhö ñeå neâu giaûng: laø neâu roõ Nhö Lai chöùng ñaéc phaùp chaân nhö, trôû laïi vì chuùng sinh maø thuyeát giaûng phaùp chaân nhö aáy, maø giaùo phaùp cuûa Phaät ñoù, chaúng phaûi laø phaùp, chaúng phaûi laø phi phaùp. “Chaúng phaûi phaùp laø taát caû phaùp khoâng coù theå töôùng”: Taát caû phaùp laø aâm thanh giaùo phaùp cuûa möôøi hai boä kinh. Khoâng coù theå töôùng: laø ôû ñaây noùi trong giaùo phaùp khoâng coù theå töôùng cuûa trí nôi ñoái töôïng ñöôïc chöùng ñaéc. “Chaúng phaûi phi phaùp töùc laø töôùng chaân nhö Voâ ngaõ kia thaät coù” bieän minh theå cuûa phaùp chaân nhö aáy, tuy cuøng döùt tuyeät moïi neûo coù, khoâng, töùc laø voâ ngaõ, nhöng theå goàm ñuû muoân ñöùc dieäu höõu trong laëng, neân goïi laø “thaät coù”. Nhö Lai döïa nôi phaùp aáy neân coù ngoân thuyeát. Ngoân thuyeát naày trôû laïi giaûng giaûi veà phaùp chaân nhö, neân ngoân giaùo laø phaùp, noùi chaúng phaûi laø phi phaùp. Töø ñaây trôû veà tröôùc laø giaûi thích xong phaàn keä. Töø ñaây trôû ñi laø seõ giaûi thích keä khoâng thaâu goàm kinh. Tröôùc laø hoûi: Nôi phaàn kinh treân noùi: Nhö döïa nôi chaân nhö neân coù thuyeát giaûng: Vì sao chæ noùi Nhö Lai thuyeát giaûng phaùp khoâng noùi phaùp do Nhö Lai chöùng ñaéc? Töùc laø ñaùp: “Coù ngoân thuyeát töùc xaùc nhaän

veà nghóa chöùng ñaéc". Neâu roõ, neáu khoâng chöùng ñaéc thì khoâng theå neâu giaûng. Do vaäy, bieát roõ, nay noùi caùc phaùp do Nhö Lai thuyeát giaûng, töùc ñaõ bieát roõ laø coù chöùng ñaéc. "Nhö kinh" tieáp xuoáng: laø neâu choã kinh chöa giaûi thích ñeå toùm keát xaùc nhaän. Toùm keát, xaùc nhaän xong, sau ñaáy môùi theo thöù lôùp giaûi thích phaàn vaên kinh aáy. "Caâu naày noùi leân nghóa gì?" Töùc laø hoûi moät caâu kinh aáy neâu roõ veà nhöõng nghóa naøo ñeå coù theå toùm keát, xaùc nhaän ñieàu neâu treân, töùc coù ngoân thuyeát: laø ñaõ nhaän bieát veà nghóa chöùng ñaéc. Neân ñaùp: Phaùp kia laø noùi veà nhaân, neâu roõ baäc Thaùnh nhaân do chöùng ñaéc chaân nhö neân môùi coù ngoân thuyeát. Do ñaáy, daãn phaàn kinh naày ñeå chöùng minh xaùc nhaän ñieàu neâu treân laø coù ngoân thuyeát töùc laø coù chöùng ñaéc. "Vì sao?" Töùc laø hoûi phaùp voâ vi chaân nhö kia, vì sao coù theå laøm nhaân cuûa nhaø ngoân thuyeát? "Heát thaûy Thaùnh nhaân ñeàu döïa nôi chaân nhö thanh tònh maø ñöôïc mang teân", bieän minh töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, Thaùnh nhaân ñeàu chöùng ñaéc phaùp voâ vi cuûa chaân nhö, ñoaïn töø hai thöù chöôùng, ñöôïc mang teân laø Thaùnh nhaân. Töùc toùm keát noùi: "Do phaùp voâ

vi maø ñöôïc mang teân". "Do nôi yù nghóa aáy": Töùc do yù nghóa phaùp voâ vi Thaùnh nhaân aáy neân ñöôïc mang teân. Caùc Thaùnh nhaân trôû laïi neâu giaûng veà phaùp voâ vi, vì theá ñöôïc xaùc nhaän laø phaùp chöùng ñaéc, laø nhaân cuûa ngoân thuyeát. "Laïi do nôi nghóa naøo": Neâu vaán naïn: Neáu Thaùnh nhaân chöùng ñaïc phaùp voâ vi, trôû laïi neâu giaûng phaùp voâ vi, thì ñoù laø phaùp chöùng ñaéc cuûa chaân nhö, coù teân goïi, hình töôùng, neân coù theå giöõ laáy, coù theå thuyeát giaûng. Laïi do nôi nghóa naøo, vì sao nôi phaùp chöùng ñaéc cuûa chaân nhö laø khoâng teân goïi, khoâng hình töôùng, khoâng theå giöõ laáy, thuyeát giaûng? Töùc ñaùp: "Phaùp ñöôïc chöùng ñaéc cuûa Thaùnh nhaân kia, khoâng theå neâu baøy nhö theá, huoáng hoà laø chaáp giöõ nhö vaäy?". Neâu roõ, theå cuûa phaùp chöùng ñaéc chaúng phaûi laø taùnh cuûa aâm thanh, neân haõy coøn khoâng theå duøng ngoân thuyeát, huoáng chi laø duøng nhó thöùc ñeå giöõ laïi. Do ñoù noùi: "Khoâng theå neâu baøy nhö theá, huoáng hoà laø chaáp giöõ nhö vaäy". Cho neân lieàn giaûi thích, noùi: Vì sao? Vì phaùp kia xa lìa töôùng ngoân ngöõ, chaúng phaûi söï coù theå noùi"? Töùc bieän minh, tuy Thaùnh nhaân kia chöùng ñaéc phaùp voâ vi, trôû laïi neâu giaûng phaùp voâ vi, nhöng phaùp voâ vi aáy lìa moïi ngoân ngöõ, khoâng theå giöõ laáy, thuyeát giaûng. " Vì sao khoâng chæ noùi Phaät maø coøn noùi taát caû Thaùnh nhaân": Töùc laø Luaän chuû giaû neâu leân -vaán naïn: Nhö taát caû Thaùnh nhaân, do phaùp voâ vi maø ñöôïc goïi teân, thì chæ Phaät moät ngöôøi laõnh hoäi choã taän cuøng cuûa lyù voâ vi, coù theå do phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân. Töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, Thaùnh nhaân thaáy lyù chöa taän cuøng, khoâng neân cho laø do phaùp voâ vi neân ñöôïc mang teân. Vaäy vì sao laïi noùi taát caû Thaùnh nhaân ñeàu do phaùp voâ vi maø ñöôïc mang teân? Lieàn ñaùp: "Do taát caû Thaùnh nhaân döïa nôi chaân nhö thanh tònh maø ñöôïc mang teân", laøm roõ töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, caùc Thaùnh nhaân ñeàu hieän thaáy chaân nhö gioáng nhau, neân ñöôïc goïi laø

Thaùnh. Do ñaáy, “khoâng chæ noùi Phaät”. Nhaân ñaây coù vaán naïn: Neáu töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, taát caû Thaùnh nhaân ñeàu hieän laõnh hoäi chaân nhö, goïi laø Thaùnh, thì coù khaùc gì vôùi Phaät vaø Boà-taùt? Neân ñaùp: “Nhö theá laø thanh tònh ñaày ñuû vaø thanh tònh töøng phaàn”, neâu roõ Nhö Lai coù muoân ñöùc vieân maõn, thaáy roõ choã taän cuøng nôi lyù chaân nhö, hai chöôùng vónh vieãn ñoaïn tröø, neân goïi Phaät laø Thaùnh nhaân thanh tònh ñaày ñuû. Ñòa thöù nhaát trôû leân, möôøi Ñòa trôû laïi, tuy laïi thaáy lyù thuø thaéng nhöng chöa vieân maõn, ñoaïn tröø Hoaëc chöa taän cuøng, chaúng phaûi laø khoâng gioáng nhö Phaàn nhö Löïc thaáy lyù, döùt tröø Hoaëc, laõnh hoäi troïn veà

phaàn thuø thaéng, cho neân goïi Boà-taùt laø Thaùnh nhaân, laø gioáng nhö thanh tònh töøng phaàn. Nhö theá, Phaät cuøng Boà-taùt töùc coù hôn keùm chaúng ñoàng, ñaâu coù theå neâu vaán naïn noùi: “Nhö töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, taát caû Thaùnh nhaân ñeàu do phaùp voâ vi maø ñöôïc goïi teân, coù khaùc gì vôùi Phaät, Boà-taùt “.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.